

ظفر است. عمره را محمد بن مسلمة بن سلمة بن خالد بن عدی بن مجدعة بن حارثه به همسری گرفت و برای او عبدالله را زایید، عمرة دختر مسعود همراه مادرش مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

عُمَيْرَةُ دَخْتَرِ مَسْعُودٍ

خواهر پدر و مادری عمرة است، او را قیس بن زید بن عامر بن سواد بن ظفر به همسری گرفت و برای او دو دختر آورد یکی حبیبة که با پیامبر (ص) بیعت کرده است و دو دیگر اُم جندب که او را ثابت پسر قیس بن خطیم به همسری گرفت، عمیره دختر مسعود همراه مادرش لیلی دختر خطیم اسلام آورده و با حضرت ختمی مرتبت بیعت کرده‌اند.

سُهَيْمَةُ دَخْتَرِ مَسْعُودِ بْنِ أَوْسٍ

بن مالک بن سواد بن ظفر، مادرش شمس دختر عمرو بن حرام بن ثعلبة بن حرام از خاندان سلمه است. او را پسردایی اش جابر بن عبدالله بن عمرو بن حرام بن ثعلبة بن حرام به همسری گرفت و سهیمه برای او پسری به نام عبدالرحمان و دختری به نام ام حبیب زایید، سهیمه مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

أُمُّ سَلْمَةَ

خواهر پدر و مادری سهیمه است، او را اوس بن مالک بن قیس بن محرث بن حارث از خاندان مازن بن نجار به همسری گرفت که پسری به نام حارث برای او زایید. ام سلمه اسلام آورده و با رسول خدا بیعت کرده است.

حَبِيبَةُ دَخْتَرِ مَسْعُودٍ

خواهر پدر و مادری ام سلمه است. او را سنان بن عمرو بن طلق بن عمرو از خاندان سلامان

بن سعد هذیم که هم پیمان ایشان بود به همسری گرفته است و حبیبه برای او پسری به نام مقنع و دختری به نام ام حارث آورد. حبیب هم مسلمان شده و با پیامبر بیعت کرده است.

أم جندب

دختر مسعود، خواهر پدر و مادری حبیبه است، نصر بن حارث بن عبدالرزاق بن ظفر او را به همسری گرفت و برای او حارث را آورد. ام جندب مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

عمیره

دختر حارث بن عبد رزاق بن ظفر، مادرش سوده دختر سواد بن هیشم بن ظفر است، عمیره خواهر پدر و مادری نصر بن حارث است که از شرکت کنندگان جنگ بدر است. او را عدی بن حرام بن هیشم بن ظفر به همسری گرفت. در روایت محمد بن عمر واقدی عمیره اسلام آورده و بیعت کرده است.

بشیره

دختر نعمان بن حارث بن عبد رزاق بن ظفر، مادرش ام صخر دختر شریک بن انس بن رافع بن امر و القیس بن زید بن عبدالاشهل است، او را سهل بن حارث بن عروة بن عبد رزاق بن ظفر به همسری گرفت و برای او پسری به نام ربیع و دختری به نام ام حارث آورد. بشیره اسلام آورد و بار رسول خدا بیعت کرد.

امیمة

خواهر پدر و مادری بشیره است. او را عبید بن اوس بن مالک بن سواد بن ظفر به همسری گرفت که برای او نعمان را آورد. امیمة مسلمان شد و با پیامبر بیعت کرد.

بشیره دختر ثابت

بن نعمان بن حارث بن عبد رزاح بن ظفر، مادرش شَمَيْلَة دختر حارث است و او همان اُبَیرق پسر عمرو بن حارثه بن هیشم بن ظفر است، او را ابونملة پسر معاذ بن زرارَة بن عمرو بن عدی بن حارث بن مُرّ بن ظفر به همسری گرفت، بشیره اسلام آورد و با پیامبر بیعت کرد.

عمیره دختر ثابت

خواهر پدر و مادری بشیره است. او هم مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

عایشه دختر جزء

بن عمرو بن عامر بن عبد رزاح بن ظفر، او را ابومنذر یزید بن عامر بن حدیده بن عمرو بن سواد از خاندان سلمه که برادر قطبَة بن عامر از شرکت کنندگان در جنگ بدر است به همسری گرفت. عایشه برای ابومنذر پسری به نام منذر و پسر دیگری به نام عبدالرحمان آورد. عایشه دختر جزء اسلام آورد و با پیامبر (ص) بیعت کرد.

خُلَیدَة

دختر حباب بن جزء بن عمرو بن عامر بن عبد رزاح بن ظفر، مادرش دختر مدلج بن الیمان بن جابر عَبَسَی هم پیمان خاندان عبدالاشهل است، خلیده را عبدالله بن سعد بن معاذ بن نعمان بن امر و القیس بن زید بن عبدالاشهل به همسری گرفت و خلیده برای او فرزند نیاورد، او هم مسلمان شد و با پیامبر بیعت کرد.

ام حارث دختر حارث

بن عروة بن عبد رزاح بن ظفر، مادرش سهله دختر امروالقیس بن کعب بن عامر بن عدی بن مجدعة بن حارثه است. ام حارث اسلام آورد و با پیامبر (ص) بیعت کرد.

عیساء^۱

دختر حارث بن سواد بن هیشم بن ظفر، مادرش قلابه دختر صیفی بن عمرو بن زید بن چشم بن حارثه است. او را انس بن فضالة بن عدی بن حرام بن هیشم بن ظفر به همسری گرفت. عیساء برای او محمد بن انس را زایید و برای این محمد بیست و دو پسر و پنج دختر متولد شد، عیساء مسلمان شد و بیعت کرد.

حبیبة

او همان أم حبیب و دختر مُعْتَب بن عبید بن سواد بن هیشم بن ظفر است. او را اسیر بن عروة بن سواد بن هیشم بن ظفر به همسری گرفت و حبیبه برای او ابو بردة را زایید. حبیبه هم مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

شَمِیْلَة دختر حارث

حارث همان اَبِیْرُق پسر عمرو بن حارثه بن هیشم بن ظفر است. مادرش اُثیله دختر عبدالمنذر بن زبیر بن زید بن امیه بن زید بن مالک بن عوف بن عمرو بن عوف از قبیله اوس است. اُثیله خواهر ابولبابه بن عبدالمنذر است، شمیله را ثابت بن نعمان بن حارث بن عبدالرزاح بن ظفر به همسری گرفت که برای او خالد و بشیره را آورد. شمیله مسلمان شد و با پیامبر (ص) بیعت کرد.

۱. به معنی سرخ و سپید یا گندم‌گون، لطفاً به لسان العرب مراجعه شود.

بُرَیدة

دختر بشر بن حارث که همان ابیرق بن عمرو بن حارثة بن هیشم بن ظفر است. مادرش اُمیمه دختر عمرو بن عدی بن زید بن چشم بن حارثة است، بریده را نخست عباد بن نهیک بن اُساف بن عدی بن زید بن چشم بن حارثة به همسری گرفت و پس از او برادرش ابومعقل بن نهیک او را به همسری گرفت که برای او عبدالله را زایید، سپس ابو بردة بن اسیر بن عروة بن سواد بن هیشم بن ظفر او را به همسری گرفت و معتب را برای او آورد، بریده هم اسلام آورد و با پیامبر بیعت کرد.

أُم سماک دختر فضالة

بن عدی بن حرام بن هیشم بن ظفر، او خواهر انس و مونس دو پسر فضاله است و مادر هر سه سوده دختر سوید بن حرام بن هیشم بن ظفر است.
ام سماک مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

از بانوان خاندان عمرو بن عوف بن مالک بن اُوس

شموس

دختر ابو عامر راهب^۱ نام اصلی ابو عامر عبد عمرو بن صیفی بن نعمان بن مالک بن امة بن ضبیعة بن زید بن مالک بن عوف بن عمرو بن عوف است. مادر شמוש عمیق دختر حارث از خاندان واقف است. شמוש را ثابت بن ابی اقلح به همسری گرفت، ابی اقلح همان قیس

۱. این مرد پیش از هجرت حضرت ختمی مرتبت به راهب مشهور بود و پس از هجرت به سبب مخالفت سخت با آن حضرت به فاسق مشهور شد. به ترجمه مغازی، ص ۱۴۹ و ۱۶۲ مراجعه شود.

بن عَصِیمَةُ بن مالک بن امة بن ضبیعه است. شمس برای ثابت پسری به نام عاصم آورد و عاصم از شرکت کنندگان در جنگ بدر است و در جنگ رجیع شهید شد و پیکرش را زنبوران حمایت کردند.^۱ شمس دختری هم به نام جمیله زاید که با پیامبر (ص) بیعت کرد. جمیله را عمر بن خطاب به همسری گرفت و برای او عاصم را آورد، شمس دختر ابو عامر مسلمان شد و با پیامبر بیعت کرد.

حبیبه

دختر ابو عامر راهب، مادرش سلمی دختر عامر بن حذیفه بن عامر بن عمرو بن جَحْجَبَاء بن کلفة از خاندان عمرو بن عوف است، حبیبه را زید بن خطاب بن نفیل عدوی، به همسری گرفت که برای او دختری به نام اسماء آورد، پس از زید سعد بن خیثمه او را به همسری گرفت که برای او پسری به نام عبدالله آورد، حبیبه هم مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

عُصَیْمَةُ دختر ابوقلح^۲

نام اصلی ابوقلح قیس پسر عُصَیْمَةُ بن مالک بن امة بن ضبیعه است، مادرش فارعه دختر صیفی بن نعمان بن مالک بن امة بن ضبیعه است، او را عامر پسر ابو عامر راهب - فاسق - به همسری گرفت که از او نسلی باقی نیست. عُصَیْمَةُ دختر ابی قلح هم مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

جمیله

دختر ثابت بن ابی قلح که نام اصلی ابوقلح قیس پسر عَصِیمَةُ بن مالک بن امة بن ضبیعه است. جمیله را نخست عمر بن خطاب به همسری گرفت که برای او عاصم پسر عمر را آورد

۱. برای آگاهی بیشتر در این باره به ترجمه مغازی، ص ۲۶۲ مراجعه فرمایید که به تفصیل توضیح داده است.

و سپس یزید بن جاریه بن عامر بن مجمع بن عطف بن ضبیعه او را به همسری گرفت که برای او عبدالرحمان پسر یزید را آورد، جمیله مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

شموس

دختر نعمان بن عامر بن مجمع بن عطف بن ضبیعه بن زید، مادرش سالمه دختر مطرف بن حارث بن زید بن عبید بن زید بن مالک بن عوف بن عمرو بن عوف است. شמוש را ابوسفیان پسر حارث بن قیس بن زید بن ضبیعه به همسری گرفت که برای او فرزند آورد، شמוש دختر نعمان هم مسلمان شده و با حضرت ختمی مرتبت بیعت کرده است.

تمیمة

دختر ابوسفیان بن حارث بن قیس بن زید بن ضبیعه بن زید، مادرش شמוש دختر نعمان بن عامر بن مجمع بن عطف بن ضبیعه است، او را عبدالله بن سهل بن عدی بن زید بن کعب بن عایشه از دودمان واقف قبیله اوس به همسری گرفت، تمیمة مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

لیلی

خواهر پدري تمیمة است، مادرش سلمی دختر عمرو بن یعمر بن عجرة از خاندان هذیل است، لیلی را معاذ بن عامر بن جاریه بن مجمع بن عطف بن ضبیعه به همسری گرفته است و گفته می شود که او را بکیر بن جاریه بن مجمع به همسری گرفته است، لیلی مسلمان شده و با پیامبر بیعت کرده است.

عائشة

عبدالله بن محمد بن عماره نام او را مریم گفته است، او خواهر پدر و مادری لیلی است، او را معاذ بن عامر بن جاریه بن مجمع به همسری گرفته است، عائشه مسلمان شده و بیعت کرده است.

لبابه

دختر ابولبابه بن عبدالمنذر بن رفاعه بن زبیر بن زید بن امیه بن زید بن مالک بن عوف بن عمرو، مادرش نسبیه دختر فضاله بن نعمان بن قیس بن عمرو بن زید بن امیه بن زید است. لبابه را زید بن خطاب بن نفیل به همسری گرفت که برای او فرزند آورد. زید بن خطاب در جنگ یمامه شهید شد و پس از او ابوسعید بن اوس بن معلی بن لوذان لبابه را به همسری گرفت که برای او هم فرزند آورد، لبابه مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

نسبیه

دختر سماک بن نعمان بن قیس بن عمرو بن امیه بن زید، مادرش بسامه دختر عبدالله بن امیه بن عبید بن عمرو بن زید است. نسبیه را عثمان بن طلحه بن ابی طلحه از دودمان عبدالدار پسر قُصی به همسری گرفت که برای او فرزند آورد، سپس بجاد بن عثمان بن عامر بن مجمع بن عطاف بن ضبیعه او را به همسری گرفت، نسبیه هم مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

أنیسَة

دختر ساعده بن عایش بن قیس بن نعمان بن زید بن امیه، او خواهر عُوَیم بن ساعده از شرکت کنندگان در جنگ بدر است، مادرش عمده دختر سالم بن سلمه بن امیه بن زید بن

مالک است، انیسه را عمرو بن سراقه بن حارثه از خاندان عدی بن نجّار به همسری گرفته است، انیسه مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

عُمَیْرَه

دختر عمیر بن ساعده بن عایش بن قیس بن نعمان بن زید بن امیه، مادرش امامه دختر بُکَیْر بن ثعلبه بن جُدَیْه بن عامر بن کعب بن مالک بن عَضْب بن جشم بن خزرج است، عمیره را عثمان بن عامر بن مجمع بن عَطّاف بن ضبیعه به همسری گرفته است. عمیره دختر عمرو هم مسلمان شده و بیعت کرده است.

حَفْصَة

او همان ام زراره دختر حاطب بن عمرو بن عبید بن امیه بن زید و خواهر حارث و ثعلبه پسران حاطب است که ثعلبه از شرکت کنندگان در جنگ بدر بوده است و مادرشان امامه دختر صامت بن خالد بن عطیه بن حوط بن حبیب بن عمرو بن عوف است. حفصه مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

سَعِیْدَة

دختر بشیر بن عبید بن عمرو بن عبید بن امیه بن زید، مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

عَمِیْرَة

دختر کلثوم بن هدم بن امر و القیس بن حارث بن زید بن عبید بن زید بن مالک بن عوف بن عمرو بن عوف، او را عتبه پسر عُویم بن ساعده بن عایش بن قیس بن نعمان بن زید بن امیه به همسری گرفته است. عمیره مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

عمیره

او همان عمیره دختر عبید بن مطروف بن حارث بن زید بن عبید بن زید است، او را ثعلبه بن سنان بن عامر بن عدی بن امیه بن بیاضه به همسری گرفت که برای او لبید و عمره را زاید، عمیره مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

از بانوان خاندان عبید بن زید بن مالک بن عوف

ثبیته دختر یعار

او همسر ابوحنذیفه پسر عتبه بن ربیع است و هموست که سالم را که برده بود آزاد کرد و ابوحنذیفه او را به پسری گرفت، محمد بن عمر واقدی نوشته است که ثبیته مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

خواهرش سلمی دختر یعار

واقدی متذکر شده است که سلمی هم مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

نوار

دختر حارث بن قیس بن همیشه بن حارث بن امیه بن معاویه بن مالک بن عوف بن عمرو بن عوف، او را قیظی بن عمرو بن زید بن چشم بن حارثه به همسری گرفت و نوار برای او فرزند آورد، نوار مسلمان شده و بیعت کرده است.

کبشه

دختر حاطب بن قیس بن هیشه بن حارث بن أمیة بن معاویة بن مالک، او را ابونملة بن معاذ بن زرارہ ظفیری به همسری گرفت و کبشه برای او فرزند آورد، سپس بشیر بن أمیة بن عامر بن جشم بن حارثه از قبیله اوس او را به همسری گرفت و برای او هم فرزند آورد، کبشه هم مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

أم ثابت

دختر جبر بن عتیک بن قیس بن هیشه بن حارث بن امیة بن معاویة، مادرش هَضْبَة دختر عمرو بن مالک بن سُبیع است، او را عتیک بن حارث بن عتیک بن قیس بن هیشه بن حارث بن امیة بن معاویة به همسری گرفت، ام ثابت مسلمان شد و با پیامبر بیعت کرد.

عمیره

دختر محمد بن عقبه بن أُحیحَة بن جُلاح بن حریش بن جَحْجَبَاء بن کلفة بن عمرو بن عوف است، مادرش از خاندان ابوفروه قبیله هذیل است، او خواهر مُنذر بن محمد بن عقبه است که از شرکت کنندگان جنگ بدر است، عمیره را عبید بن ناقد بن ضَهَبیة بن أَضْرَم بن جَحْجَبَاء بن کلفة به همسری گرفت و عمیره برای او فضالة بن عبید را زاید، عمیره هم مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

نَسِیة

دختر نیار بن حارث بن بلال بن أُحیحَة بن جُلاح است. او را عقبه پسر عتوده بن عقبه بن أُحیحَة بن جُلاح به همسری گرفت، نسیه هم مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

سُمیة

دختر معبد بن بشیر بن سهل بن اُحیحة بن جُلاح، او را عبدالله بن ابی احمد به همسری گرفت، سمیه هم مسلمان شده و بیعت کرده است.

مُطیعه

دختر نعمان بن مالک بن حدیفة بن عامر بن عمرو بن جحجباء، او را جزء بن مالک بن عامر بن حدیفة به همسری گرفته است و مطیعه برای او فرزند آورده است. نام اصلی او عاصیه بوده است و پیامبر او را مطیعه نام نهاده‌اند، او مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

فُرَیعة

که نامش را قریبة هم گفته‌اند دختر قیس بن عمیر بن لوزان بن ثعلبة بن حارث بن مجدعة بن عمرو بن جُشم است و این جشم همان است که به او بَخْرَجُ هم می‌گفته‌اند و پسر حنش بن عوف بن عمرو بن عوف بوده است. مادر فریعه کبشه دختر عمرو بن جشم بن وائل بن زید بن قیس بن عامر بن مرة بن مالک بن اوس و از تیره جعادره^۱ است، او را ابواحمد پسر جحش بن رثاب اسدی به همسری گرفت که برای او عبدالله بن ابی احمد را زایید، فریعه هم مسلمان شده و بیعت کرده است.

حِبته

دختر جبیر بن نعمان بن امیه بن امر و القیس که این مرد همان بُرکُ بن ثعلبة بن عمرو بن عوف است. مادرش از خاندان عبدالله بن غطفان و جته خواهر پدر و مادری عبدالله و خوات

۱. نام تیره بزرگی از قبیله اوس است، و به گفته محمد بن سعد در یکی دو صفحه پس از این در شمار شاخه عبدالاشهل قبیله اوس شمرده می‌شده‌اند، و به منتهی‌الارب مراجعه فرمایید.

پسران جُبیر است که هر دو از شرکت‌کنندگان در جنگ بدر بوده‌اند، جنه مسلمان شده و با پیامبر بیعت کرده است.

أم جمیل

دختر جُلّاس بن سُوید است که شاعر بوده^۱ و پسر خالد بن عطیة بن حوط بن حبیب بن عمرو بن عوف است، ام جمیل را سالم بن عتبة بن سالم بن سلمة بن امیة بن زید از خاندان عمرو به همسری گرفته است. ام جمیل هم مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

از بانوان خاندان خَطمة بن جشم بن مالک بن اوس

هند

دختر اوس بن عدی بن امیة بن عامر بن خطمة، که نام اصلی خطمه عبدالله و پسر جشم بن مالک بن اوس است.

مادر هند لیلی دختر عبید بن امیة بن عامر بن خطمة است، هند را عمرو بن ثابت بن کلفة بن ثعلبة بن عمرو بن عوف بن مالک بن اوس به همسری گرفته است و هند برای او ابوحنّة را زاییده که از شرکت‌کنندگان جنگ بدر است، سپس هند را خیشمة بن حارث بن مالک بن کعب بن نحّاط از خاندان سلم بن امر و القیس بن مالک بن اوس به همسری گرفت و هند برای او سعد بن خیشمة را زایید که سعد نقیب و سرپرست خاندان عمرو بن عوف است و در جنگ بدر شرکت کرده و شهید شده است. هند دختر اوس مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

۱. نامی از این مرد در معجم مرزبانی و الشعر والشعراء ابن قتیبه و الاعلام زرکلی نیامده است و نباید او را با سوید بن صامت و سوید بن ابی کاهل اشتباه کرد.

کَبِشَة

دختر اوس خواهر پدر و مادری هند است، او را ثابت بن فاکه بن ثعلبة بن ساعدة بن عامر بن غیان بن عامر بن خَطْمَه به همسری گرفته است و کبشه برای او خزیمه بن ثابت ذوالشهادتین و دیگر فرزندان ثابت را زاییده است. سپس مسعود بن عامر بن عدی بن جشم بن مجدعة بن جشم بن حارثه او را به همسری گرفت و برای او دختری به نام وقصاء آورد که او هم از بیعت کنندگان بوده است، کبشه دختر اوس هم مسلمان شده و با رسول خدا (ص) بیعت کرده است.

لیلی

دختر اوس، خواهر پدری و مادری هند است. او را حارث بن غیاث بن رزاح خطمی به همسری گرفت و همه فرزندان او را برای او زایید، لیلی هم مسلمان شده و با پیامبر بیعت کرده است.

سُعدی

دختر اوس که او هم خواهر پدری و مادری هند است، او را صامت بن عدی بن قیس بن زید بن مالک اَغْرَ که از خاندان بلحارث بوده به همسری گرفته است و سُعدی برای او سُوید پسر صامت را زاییده است، سپس سهل بن حارث بن جُعدُبة از خاندان واقف او را به همسری گرفت که برای او نیز فرزند آورد، سُعدی مسلمان شده و با پیامبر بیعت کرده است.

صفیه

دختر ثابت بن فاکه بن ثعلبة بن ساعدة بن عامر بن غیان بن عامر بن خطمه مادرش کبشه دختر اوس بن عدی بن امیه خطمی است که از بانوان بیعت کننده بوده است، صفیه را عبدالرحمان

بن اوس بن عمرو خَطْمی به همسری گرفته است، صفیه مسلمان شده و با حضرت ختمی مرتبت بیعت کرده است، او خواهر پدر و مادری خزیمه بن ثابت ذوالشهادتین است.

مُنَکِه

دختر ثابت خواهر پدر و مادری ثابت و صفیه است، او را شَتِیم بن زید بن جُمَحَة بن حریش بن لوزان بن خطمه به همسری گرفته است، ملیکه مسلمان شده و با پیامبر بیعت کرده است.

رِفَاعَة

که همان ام قاسم دختر ثابت و خواهر پدر و مادری خزیمه است، او را محمود بن وَحَّوْح بن اسلت به همسری گرفته است. رفاعه مسلمان شده و بیعت کرده است.

رَائِعَة

که همان حسنه دختر ثابت و خواهر تنی خزیمه است، رائعه هم مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

عُمَارَة

دختر حُبَاشَة بن جُوَیبر بن عبید بن غیان بن عامر بن خطمه، مادرش لیلی دختر صُحْبَه و از قبیله اشجع است، مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

عُمَیْرَة

او همان ام قَهَیْد و دختر حباشه و خواهر پدری و مادری عمارة است. او را اوس بن عمرو بن

عبید به همسری گرفته و عمیره برای او فرزند آورده است، عمیره هم مسلمان شده و با پیامبر بیعت کرده است.

اُنیسه

دختر رُقیم بن حارث بن عبید بن لوزان بن خطمه، مادرش سلمی دختر عمرو بن غیاث بن رزاح است، او را وَخُوْح پسر ثابت بن فاکه خطمی به همسری گرفته است. انیسه هم مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

نُسیبه

دختر ابوظلحه است، نام اصلی ابوظلحه ثابت و پسر عصیمة بن زید بن مخلد بن حارثة بن عمرو بن لوزان بن خطمه است، مادر نسیبه ام طلحه دختر مخلد بن زید بن مخلد خطمی است، نسیبه را عُمر قاری بن عدی به همسری گرفت و نسیبه برای او فرزند آورد. نسیبه هم مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

از تیره جعادرة که فرزندان سعید بن مُرة بن مالک بن اوس هستند
و در شمار اعقاب عبدالاشهل به شمار می آیند

سَلْمی

دختر زید بن تیم بن امیة بن بیاضة بن خفاف بن سعید بن مرة بن مالک و از قبیله اوس است. مادرش رحاله دختر منذر بن جموح بن زید بن حرام بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمه و از قبیله خزرج است. سلمی را عمرو بن عباد بن عمرو بن سواد بن غنم بن کعب بن سلمه از قبیله خزرج به همسری گرفت. سلمی هم مسلمان شده و با حضرت ختمی مرتبت بیعت کرده است.

از بانوان خاندان سلم پسر امرؤالقیس بن مرة بن مالک بن اوس

خَيْرَة

دختر ابوامیه بن حارث بن مالک بن کعب بن حنّاط که نام این مرد را به صورت نَحَّاط هم نقل کرده‌اند و او پسر کعب بن حارثه بن غنم بن سلم است.
خیره را مکنف پسر محیصة بن مسعود بن کعب بن عامر بن عدی بن مجدعة بن حارثه بن حارث به همسری گرفت. خبره مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.
اینان که بر شمردیم زنان بیعت‌کننده قبیله اوس هستند.^۱

از بانوان دودمان خَزْرَج بن حارثه بن ثعلبه بن عمرو بن عامر، که با رسول خدا (ص) بیعت کرده‌اند

از بانوان خاندان حارث بن خَزْرَج

مَحَبَّة

دختر ربیع بن عمرو بن ابوزهیر بن مالک بن امرؤالقیس بن مالک اَعْرَب بن ثعلبه بن کعب بن خَزْرَج بن حارث، مادرش هُزَیله دختر عتبه بن عمرو بن خدیج بن عامر بن جُشم بن حارث

۱. ملاحظه می‌فرمایید که این‌ها بانوانی هستند که بیعت کرده‌اند، در این صورت گروه بسیاری هم از بانوان قبیله اوس مسلمان شده‌اند و بیعت نکرده‌اند.

بن خزر ج است، محبة^۱ خواهر پدری و مادری سعد بن ربیع است که از نقیبان انصار و از شرکت کنندگان جنگ بدر است.^۲

محبة را ابودرداء عامر بن زید بن قیس بن عایشه بن امیه بن مالک بن عدی بن کعب بن خزر ج به همسری گرفت و محبة برای او بلال را آورد، محبة مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

جمیلة

دختر سعد بن ربیع بن عمرو بن ابی زهیر بن مالک بن امرؤالقیس، مادرش عمرة دختر حزم بن زید بن لوزان از خاندان مالک بن نجار است، سعد بن ربیع فرزندی جز همین دختر نداشته است، جمیله را زید بن ثابت بن ضحاک بن زید بن لوزان بن عمرو بن عبدعوف بن غنم بن مالک بن نجار به همسری گرفت و جمیله برای او سعد و خارجه و یحیی و اسماعیل و سلیمان و دو دختر به نامهای ام عثمان و أم زید آورد، جمیله را با کنیه ام سعد فرامی خواندند.

محمد بن عمر واقدی ما را خبر داد و گفت از عبدالرحمان بن ابی زناد شنیدم که می گفت * ام سعد دختر سعد بن ربیع که مادر خارجه بن زید است می گفت به روز جنگ خندق دختری دوساله بودم و پس از اینکه بزرگ شدم مادرم از وضع مسلمانان در خندق آگاهم ساخت، و این موضوع نشان دهنده میزان سن اوست، هنگامی که پدرش سعد بن ربیع در جنگ احد شهید شد مادر جمیله به او باردار بود، محمد بن عمر واقدی جمیله را با همه کم سن و سالی او از بیعت کنندگان با پیامبر (ص) شمرده است.

محمد بن عمر واقدی، از گفته عبدالرحمان بن ابی زناد ما را خبر داد که می گفته است * ابراهیم بن یحیی بن زید بن ثابت می گفت از أم سعد دختر سعد بن ربیع شنیدم می گفت به روزگار خلافت عمر بن خطاب علی پسر زید بن ثابت پیش من آمد و گفت اگر می خواهی درباره میراث خودت از پدرت گفتگو کنی هم اکنون گفتگو کن که امیر مؤمنان عمر اینک

۱. شاید در فارسی بهتر باشد به صورت محبت نوشته شود و به هر حال چه نام زیبایی است.

۲. سعد بن ربیع از اصحاب محترم و مورد عنایت حضرت ختمی مرتبت بوده است که در جنگ احد پس از دلاوری چشم گیر به شرف شهادت رسید، شرح حالش در همین کتاب به تفصیل آمده است.

کسانی را که به هنگام مرگ پدرشان هنوز متولد نشده و در شکم مادر بوده‌اند وارث می‌شمرده، گوید هنگام شهادت سعد بن ربیع در جنگ احد ام سعد در شکم مادرش بوده است.

حبیبة

دختر خارجه بن زید بن ابی زهیر بن مالک بن امروالقیس بن مالک اَعْرَ، مادرش هُزَیله دختر عتبه بن عمرو بن خدیج بن عمر بن چشم است او خواهر مادری سعد بن ربیع بن ابی زهیر است، حبیبه را نخست ابوبکر صدیق به همسری گرفت که برای او ام کلثوم را آورد، سپس خبیب بن اساف بن عتبه بن عمر پس از مرگ ابوبکر حبیبه را به همسری گرفت، حبیبه مسلمان شده و با رسول خدا(ص) بیعت کرده است.

زینب

دختر قیس بن شماس بن مالک بن امروالقیس بن مالک اَعْرَ، مادرش خوله دختر عمرو بن قیس بن امروالقیس از خاندان حارث بن خزرج است، او خواهر پدری ثابت بن قیس بن شماس است که خطیب حضرت پیامبر(ص) بوده است، زینب را خبیب بن اساف بن عتبه بن عمرو بن خدیج به همسری گرفته است که اُنَیسه را برای او زاییده است، زینب مسلمان شده و بیعت کرده است.

اُمّ ثابت

دختر قیس، خواهر تنی زینب و خواهر پدری ثابت بن قیس است، ام ثابت را ثابت پسر سفیان بن عدی بن عمرو بن امروالقیس به همسری گرفت که سماک را برای او آورد، ام ثابت مسلمان شده و با پیامبر(ص) بیعت کرده است.

عمرة

دختر رواحة بن ثعلبة بن امروالقیس بن عمرو بن امروالقیس بن مالک اَعْرَ، مادرش کبشه دختر واقد بن عمرو بن عامر بن زید منات بن مالک بن ثعلبة بن کعب بن خزرج است، عمره خواهر پدری و مادری عبدالله بن رواحة بن ثعلبة از شرکت کنندگان در جنگ بدر است.^۱ عمره دختر رواحه را بشیر بن سعد بن ثعلبة بن جلاس بن زید بن مالک به همسری گرفت که برای او نعمان بن بشیر را آورد، عمرو بن عامر بن زید منات به ابن اطنابه معروف بوده است. عمره مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

لیلی

دختر سماک بن ثابت بن سفیان بن عدی بن عمرو بن امروالقیس بن مالک اَعْرَ. محمد بن عمر واقدی گفته است که او مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است ولی کس دیگری جز او این موضوع را متذکر نشده است.

أم ایوب

دختر قیس بن سعد بن قیس بن عمرو بن امروالقیس بن مالک اَعْرَ، او را هم محمد بن عمر واقدی از کسانی می داند که مسلمان شده و بیعت کرده است و جز او کس دیگری نگفته است.

مَدُوس

که نامش را به صورت سدوس هم گفته اند دختر خلاد بن سَوید بن ثعلبة بن عمرو بن حارثة

۱. از شاعران مشهور و اصحاب محترم رسول خدا که در جنگ موته شهید شده است.

بن امروالقیس بن مالک اَعْرَ، او را هم واقدی از کسانی می‌شمرد که مسلمان شده و بیعت کرده است و کسی جز او این را متذکر نشده است.

أمیمة

که نامش را اُبیّه هم گفته‌اند دختر بشیر بن سعد بن ثعلبة بن جُلاس بن زید بن مالک اَعْرَ، مادرش عمر دختر رواحة بن ثعلبة بن امروالقیس است، او خواهر پدری و مادری نعمان بن بشیر است، امیمة مسلمان شده و با رسول خدا(ص) بیعت کرده است.

هَزَیله

دختر ثابت بن ثعلبة بن جلاس بن زید بن مالک اغر، او را نخست حارث بن ثابت بن حارثة بن ثعلبة بن جلاس به همسری گرفت و سپس ابومسعود عقبه بن عمرو بن ثعلبة بن اسیره بن عسیره بن عطیة بن جداره با او ازدواج کرد و سپس عبدالرحمان بن ساعدة بن اشیم بن چشم بن قیس بن عمرو بن امروالقیس بن مالک از خاندان بلحارث با او ازدواج کرد، هزیه مسلمان شده و با پیامبر(ص) بیعت کرده است.

أنیسة

که نامش را نُفیسَه هم گفته‌اند دختر ثعلبة بن زید بن قیس بن نعمان بن مالک اَعْرَ است، مادرش اُنیسَة دختر واقد بن عمرو بن اطنابه است، او را سائب پسر خلاد بن سوید به همسری گرفته است، انیسه دختر ثعلبه مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

کبشة

دختر واقد بن عمرو بن عامر بن زید بن مالک اغر بن ثعلبة بن کعب بن خزرج بن حارث بن

خزرج، عمرو بن عامر همان ابن اطنابه شاعر است.^۱ مادر کبشه هند دختر رُهم بن طریف از قبیله طی است. کبشه دختر واقد را رواحه پسر ثعلبة بن امروالقیس بن عمرو بن امروالقیس بن مالک اَعْرَبَه به همسری گرفت که برای او عبدالله بن رواحه و خواهرش عمره را که مادر نعمان بن بشیر است زایید.^۲ عبدالله بن رواحه از شرکت کنندگان در جنگ بدر است، سپس قیس بن شماس بن مالک بن امروالقیس کبشه را به همسری گرفت که برای او ثابت بن قیس را زایید، کبشه مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

هَزِيلَة

دختر عتبه بن عمرو بن خدیج بن عامر بن چشم بن حارث بن خزرج، مادرش امیمة دختر سُحَیْم بن اسود بن حرام از خاندان مالک بن نجار است. هزیه را ربیع بن عمرو بن ابوزهیر به همسری گرفت که برای او سعد بن ربیع را زایید. سپس خارجه بن زید بن ابوزهیر او را به همسری گرفت که برای او زید را آورد و زید که به روزگار عثمان بن عفان درگذشت پس از مرگ خود سخن گفت.^۳ هزیه مسلمان شد و با پیامبر بیعت کرد.

أُنَيْسَة

دختر خُبیب بن یساف بن عتبه بن عمرو بن خدیج بن عامر بن چشم بن حارث بن خزرج، مادرش زینب دختر قیس بن شماس بن مالک بن امروالقیس است. او را زید بن خارجه بن زید بن ابوزهیر به همسری گرفت که برای او عبدالله و محمد و دختری به نام ام کلثوم آورد، انیسه مسلمان شد و با پیامبر (ص) بیعت کرد و همراه آن حضرت حج گزارد.

۱. از شاعران نامور دوره جاهلی و مقیم مدینه و از اشراف قبیله خزرج بوده است. حسان بن ثابت او را شاعرترین شاعران می‌دانسته است. اشعار او در بسیاری از منابع قدیمی مانند عیون الاخبار ابن قتیبه آمده است، به معجم الشعراء مرزبانی، ص ۸، چاپ عبدالستار احمد فراج، ۱۳۷۹ ق، قاهره مراجعه فرمایید.

۲. ملاحظه می‌فرمایید که شرح حال دخترش عمره در دو صفحه پیش آمده است. یعنی در تنظیم طبقات تاریخ زندگی افراد مطرح نیست.

۳. برای آگاهی بیشتر در این باره و بررسی اسناد آن که خالی از سستی نیست به استیعاب ابن عبدالبر در حاشیه الاصابه ابن

ابو عامر عبدالملک بن عمرو عقدی و ابوالولید هشام طیالسی هر دو از گفته شعبه از خبیب بن عبدالرحمان از گفته عمه اش انیسه که همراه رسول خدا (ص) حج گزارده است ما را خبر دادند که می گفته است به روزگار خلافت عمر بن خطاب مردان در حالی که رداهای خود را - برای جلوگیری از گرمای آفتاب - بر سر خود انداخته بودند در سایه دیوارها می آمدند و پس از شرکت در نماز جمعه خواب نیمروزی می کردند.

ابوداود سلیمان طیالسی و ابولید هشام هر دو از گفته شعبه از خبیب بن عبدالرحمان ما را خبر دادند که می گفته است * از عمه ام انیسه شنیدم که می گفت پیامبر (ص) دو مؤذن داشت، بلال و ابن ام مکتوم و فاصله میان اذان آن دو همان اندازه بود که یکی از بام پایین می آمد و دیگری بالا می رفت، ما از مؤذن دوم می خواستیم اندکی درنگ کند و می گفتیم برجای باش تا سحری بخوریم.

ابوداود سلیمان طیالسی از شعبه از خبیب بن عبدالرحمان ما را خبر داد که می گفته است * از عمه ام انیسه شنیدم می گفت دختران قبیله هرگاه با گوسپندان خود از کنار ابوبکر صدیق می گذشتند یا پیش او می رفتند به آنان می گفت آیا دوست دارید برای شما شیر بدوشم دوشیدن ابن عفراء؟

أم زید

دختر سکن بن عنبه بن عمرو بن خدیج بن عامر بن جشم بن حارث بن خزرج، او را سراقه بن کعب بن عبدالعزی بن غزیه از خاندان مالک بن نجار به همسری گرفت که برای او زید را زایید. أم زید مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

قریبه

دختر زید بن عبد ربه بن زید بن حارث بن خزرج، او خواهر عبدالله بن زید است که از شرکت کنندگان در جنگ بدر بوده و هموست که در خواب چگونگی اذان گفتن را دیده است، محمد بن عمر واقدی متذکر شده است که قریبه مسلمان شده و با پیامبر بیعت کرده است.

کبشة

دختر ثابت بن حارثة بن ثعلبة بن جلاس بن امیة بن جدارة بن عوف بن حارث بن خزرج، مادرش سلامه دختر حسن بن عبدالله بن وهب بن بشیر بن نصر بن صبح بن مالک بن غطریف بن عبد بن سعد است، کبشه مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

معاذة

دختر عبدالله بن عمرو بن بُزین بن قیس بن عدی بن امیة بن جدارة، محمد بن عمر واقدی گفته است که معاذة مسلمان شده و بیعت کرده است.

ام حکم

نامش را أم حکیم هم گفته‌اند، او دختر عبدالرحمان بن مسعود بن ثعلبة بن اسیره بن عسیره بن عطیة بن جداره بوده است، او را ابومسعود عقبه بن عمرو بن ثعلبه بن اسیره بن عسیره بن عطیة بن جداره به همسری گرفته است، ام حکم مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

نائلة

دختر ربیع بن قیس بن عامر بن عباد بن أبَجْر، این أَبَجْر همان خدره پسر عوف بن حارث بن خزرج است، مادرش فاطمه دختر عمرو بن عطیة بن خنساء بن مبدول بن عمرو بن غنم بن مازن بن نجّار است، نائله خواهر پدري و مادري عبدالله بن ربیع است که از شرکت‌کنندگان در بیعت عقبه و جنگ بدر است، نائله را اوس بن خالد بن قرط بن قیس بن وهب بن کعب بن معاویة بن مالک بن نجّار به همسری گرفت. نائله مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

فُرَیْعَةُ

دختر مالک بن سنان بن ثعلبة بن عبید بن أبجر که این أبجر همان خدرة است، فریعه خواهر پدری و مادری ابوسعید خدری است و نام اصلی ابوسعید سعد و پسر مالک است. مادرشان انیسه دختر ابو خارجه است و این ابو خارجه همان عمرو بن قیس بن مالک بن عدی بن عامر بن عنم بن عدی بن نجار است. قتادة بن نعمان بن زید بن عامر بن سواد بن ظفر برادر مادری فریعه و ابوسعید خدری است. فریعه را سهل پسر رافع بن بشیر بن عمرو بن حارث بن کعب بن زید بن حارث بن خزرج به همسری گرفت و سپس سهل پسر بشیر بن عنبسة بن زید بن عامر بن سواد بن ظفر او را به همسری گرفت فریعه مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

عبدالله بن نمیر از یحیی بن سعید، از سعد بن اسحاق بن کعب بن عجرة از گفته عمه خویش زینب دختر کعب ما را خبر داد که می گفته است * از فریعه دختر مالک شنیده است که می گفته است همسرش در راه مدینه و در منطقه‌یی که طرف القدوم^۱ نام داشته کشته شده است. فریعه این موضوع را به پیامبر (ص) گفته است و می خواسته است که از خانه شوهر خود به خانه خویشاوندان خویش برود و می گفته است که رسول خدا (ص) نخست به او اجازه داده‌اند ولی همینکه می خواسته است برود او را فراخوانده و فرموده‌اند «تا هنگامی که عده‌ات به سر آید در همین خانه خود درنگ کن».

یعقوب بن ابراهیم بن سعد از پدرش از صالح بن کیسان از ابن شهاب برای ما نقل کرد که می گفته است * مرا خبر رسیده که سعد بن اسحاق بن کعب بن عجرة می گفته است عمه‌ام زینب دختر کعب بن عجرة از گفته فریعه دختر مالک و خواهر ابوسعید خدری که ابوسعید داماد کعب بن عجرة هم بوده است نقل می کرد که فریعه می گفته است همسر مردی از خاندان حارث بن خزرج بودم و او به جستجوی تنی چند از بردگانش که گریخته بودند پرداخت و در منطقه قدوم به آنان رسید و ایشان شوهرم را کشتند. فریعه به حضور حضرت ختمی مرتبت رفت و به عرض رساند که شوهرش کشته شده و هیچ چیزی برای نفقه او و

۱. یاقوت حموی در معجم البلدان ذیل کلمه طرف از این موضع هم نام برده است و گفته است قدوم گردنه‌یی در منطقه سراه بوده است. به ج ۶، ص ۴۳، چاپ مصر ۱۹۰۶ میلادی مراجعه شود.

مسکنی برای فرزندانش برجای نهاده است، فریعه از آن حضرت اجازه گرفته است که به خانه خود و پیش برادرانش برود، رسول خدا نخست به او اجازه فرمودند، فریعه می‌گوید ولی هنوز در حجره بودم یا از آن پای بیرون نهاده بودم که رسول خدا دوباره مرا فراخواندند و فرمودند داستان خود را دوباره بگو و چون گفتم فرمودند از همان خانه که خبر مرگ شوهرت به تو رسیده است بیرون میا تا هنگامی که مدت عدهات سپری شود، و من چهارمه و ده روز مدت عدهام را در همان خانه گذراندم. فریعه می‌افزوده است که به روزگار حکومت عثمان از او هم چنین مسئله‌یی را پرسیدند، موضوع مرا به عثمان گفته بودند، عثمان مرا خواست من پیش او که میان گروهی از مردم بود رفتم او از داستان من و آنچه پیامبر فرموده بودند پرسید که او را آگاه ساختم، عثمان به زنی که شوهرش مرده بود پیام داد که تا مدت عدهاش سپری نشده است خانه را ترک نکند.

احمد بن عبدالله بن یونس، از زُهِیر از سعد بن اسحاق بن کعب بن عجرة ما را خبر داد که از گفته عمه‌اش که همسر ابوسعید خدری بوده است از گفته فریعه دختر مالک و خواهر ابوسعید خدری نقل می‌کرده که می‌گفته است: * به روزگار زندگی رسول خدا شوهرش به جستجوی تنی چند از بردگانش رفته و در ناحیه قدوم به آنان رسیده است و ایشان او را کشته‌اند، می‌گفته است چون این خبر به من رسید به محضر پیامبر (ص) رفتم و گفتم ای رسول خدا خبر مرگ شوهرم رسیده است و من در یکی از خانه‌های دورافتاده انصار زندگی می‌کنم و شوهرم برای من نه مالی به میراث باقی نهاده و خانه و هزینه هم برجای نهاده است، اگر شما مصلحت بدانید دوست می‌دارم پیش خانواده‌ام و برادرانم بروم که برای من بهتر است، رسول خدا به او فرمود اگر خودش دوست می‌دارد به خانه برادرانش برود، گوید فریعه درحالی که از این موافقت شاد و خوشحال بود برخاست و همینکه به حجره یا مسجد رسید پیامبر (ص) او را دوباره فراخواند یا دستور داد او را فرا خواندند و چون باز آمد فرمودند داستان خود را دوباره بگو و چون آن را بازگفت، پیامبر فرمودند تا عدهات سپری نشده است در همان خانه که خبر مرگ شوهرت به تو رسیده است مقیم باش، و فریعه همانجا چهار ماه و ده روز عده خود را سپری ساخت.

معن بن عیسی از مالک بن انس از سعد بن اسحاق بن کعب بن عجرة ما را خبر داد که می‌گفته است: * فریعه دختر مالک که خواهر ابوسعید خدری است او را خبر داده است که چون شوهرش به جستجوی تنی چند از بردگان گریخته‌اش پرداخته و در ناحیه قدوم به آنان

رسیده و ایشان او را کشته‌اند به حضور رسول خدا رفته و گفته است چون شوهرم مرا در خانه‌ی که ملک او باشد مسکن نداده و هزینه‌ی هم برای من برجا نگذاشته است اجازه فرمایید که پیش اقوام خود برگردم. گوید پیامبر فرمود آری - کار خوبی است - و من از محضر ایشان بیرون آمدم و چون به حجره یا میان مسجد رسیدم مرا فراخواندند یا دستور دادند مرا فراخوانند و چون به حضورشان برگشتم فرمودند چگونه گفتی؟ داستان و وضع شوهرم را دوباره گفتم، پیامبر (ص) فرمودند «تا هنگامی که عده‌ات سپری شود در همین خانه خود بنشین» و من در همان خانه چهارماه و ده روز عده نگه داشتم، فریعه می‌گفته است به روزگار عثمان بن عفان او به من پیام داد که پیش او بروم، رفتم و از این موضوع پرسید و چون او را آگاه کردم از همان حکم پیروی و همانگونه قضاوت کرد.^۱

رباب

دختر حارثة بن سنان بن عبید بن ابجر، که این ابجر همان خدره است، رباب را کُلیب بن یساف بن عتبة بن عمرو بن خدیج بن عامر بن چشم بن حارث به همسری گرفت، رباب مسلمان شد و با پیامبر (ص) بیعت کرد.

رُبَیْع

دختر حارثة بن سنان بن عبید بن ابجر، واقدی می‌گوید او مسلمان شده و با پیامبر بیعت کرده است.

خُلَیْدَة

دختر ثابت بن سنان بن عبید بن ابجر، او را کعب پسر عمرو بن اطنابه به همسری گرفت. پس از او عبدالله بن انس بن سکن بن عتبة بن یساف بن عتبة بن عمرو بن خدیج بن عامر بن چشم بن حارث او را به همسری گرفت، خلیده مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

۱. ملاحظه می‌کنید که از لحاظ اهمیت حفظ حقوق بانوان با چند سند این موضوع را آورده است.

ام ثابت

دختر ثابت بن سنان بن عبید بن ابجر، واقدی گفته است که او مسلمان شده و با رسول خدا (ص) بیعت کرده است.

کبشه

دختر رافع بن معاویه بن عبید بن ابجر که این ابجر همان خدره است، مادرش ام ربیع دختر مالک بن عامر بن فهیره بن بیاضه است. کبشه را معاذ بن نعمان بن امروالقیس بن زید بن عبدالاشهل به همسری گرفت و کبشه برای او سعد و عمرو و ایاس و اوس پسران معاذ و عقرب و ام حزام دختران معاذ را زایید. کبشه مسلمان شد و با پیامبر (ص) بیعت کرد و پس از مرگ پسرش سعد بن معاذ درگذشت.

سُعاد

خواهر پدری و مادری کبشه است. او را زرارة بن عدس بن عبید بن ثعلبة بن غنم بن مالک بن نجار به همسری گرفت. سعاد برای او ابوامامه اسعد بن زرارة را که نقیب دودمان نجار بوده است و سعد و مسعود و زُوَیْبَه و فریعه دیگر فرزندان زرارة بن عدس را زایید. سعاد دختر رافع مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

ام حباب

نام اصلی او فریعه و دختر حباب بن رافع بن معاویه بن عبید بن ابجر است. او را مسعود بن خلده بن عامر بن زریق بن عامر بن خزرج به همسری گرفت که برای او فرزند آورد و سپس مری بن سماک بن عتیک بن امروالقیس بن زید بن عبدالاشهل او را به همسری گرفت. ام حباب هم مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

عَقْرَبُ

دختر سکن بن رافع بن معاویة بن عبید بن ابجر، او را ثابت بن صهیب بن کرز بن عبد منات بن عمرو بن غیان بن ثعلبة بن طریف بن خزرج بن ساعده به همسری گرفت. عقرب مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

از دودمان ساعده بن کعب بن خزرج

مَندوس

دختر عمرو بن خنیس بن لوذان بن عبدود بن زید بن ثعلبة بن خزرج بن ساعده. مادرش هند دختر منذر بن جموح بن زید بن حرام بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمه است. مندوس خواهر تنی منذر بن عمرو است که از نقیبان انصار و شرکت‌کنندگان در بیعت عقبه و جنگ بدر است و در جنگ بثر معونه^۱ شهید شده است.

مندوس را مخلد بن صامت بن نیار بن لوذان بن عبدود بن زید بن ثعلبة بن خزرج بن ساعده به همسری گرفت که برای او مسلمه پسر مخلد را آورد. مندوس مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

سَلْمَى

خواهر پدر و مادری مندوس و منذر است. سلمی را عقبه بن رافع بن امروالقیس بن زید بن

۱. در این جنگ که در ماه صفر سال سوم هجرت بوده است، منذر بن عمرو سرپرستی مسلمانان را عهده‌دار بوده است و بسیار جوانمردانه و با دلیری امان دشمن را نپذیرفته و چندان جنگ کرده تا شهید شده است، به مغازی واقدی مراجعه فرمایید.

عبدالاشهل به همسری گرفت. سلمی مسلمان شد و با پیامبر (ص) بیعت کرد.^۱

فریعة

دختر خالد بن خنیس بن لوذان بن عبدود بن زید بن ثعلبة بن خزرج بن ساعدة، مادرش هند دختر اَبَر بن وهب بن عمرو بن وقش بن ثعلبة بن طریف بن خزرج است. او را ثابت بن منذر بن حرام بن عمرو بن زید مناة بن عدی بن عمرو بن مالک بن نجار به همسری گرفت که برای او حسان بن ثابت شاعر را زایید، و گفته می‌شود مادر حسان بن ثابت فریعة دختر خنیس بن لوذان بن عبدود بن زید بن ثعلبة بن خزرج بن ساعدة است که خواهر عمرو و خالد پسران خنیس است. فریعه دختر خالد مسلمان شده و با رسول خدا (ص) بیعت کرده است.

أم شریک

خواهر پدری و مادری فریعه است. او را انس بن رافع بن امروالقیس بن زید بن عبدالاشهل به همسری گرفت که برای او حارث پسر انس را آورد، ام شریک مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

مندوس^۲

دختر عبادة بن دُلَیم بن حارثة بن ابی خریمة بن ثعلبة بن طریف بن خزرج بن ساعدة، مادرش عمره ثالثة دختر مسعود بن قیس بن عمرو بن زید منات بن عدی بن عمرو بن مالک بن نجار است. او خواهر پدری و مادری سعد بن عبادة^۳ است. مندوس دختر عبادة را سماک بن ثابت بن سفیان بن عدی بن عمرو بن امروالقیس بن مالک بن ثعلبة بن کعب بن خزرج بن

۱. در این گونه موارد که نام و نسب پدر و مادر تکرار شده بود از ترجمه آن خودداری شده است.

۲. مندوس به معنی زیرک و تیزهوش و نیز به معنای طریف و خوش اندام است.

۳. از اصحاب بسیار محترم و از شرکت‌کنندگان در بیعت عقبه است که به سبب مارگزیدگی از شرکت در جنگ بدر معاف شد. شرح حال او به تفصیل در ترجمه جلد چهارم طبقات، صص ۵۱۹-۵۲۳ آمده است.

حارث بن خزرج به همسری گرفت و مندوس برای او ثابت بن سماک را آورد، مندوس مسلمان شد و با پیامبر بیعت کرد.

لیلی دختر عبادة

او نیز خواهر تنی سعد بن عباده است. لیلی را خلاد بن شوید بن ثعلبة بن عمرو بن حارثة بن امر و القیس بن مالک بن ثعلبة بن کعب بن خزرج بن حارث بن خزرج به همسری گرفت که برای او سائب پسر خلاد را آورد. لیلی مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

فکیهة دختر عبید

بن دُلیم بن حارثة بن ابو خزیمه بن ثعلبة بن طریف بن خزرج بن ساعده، او را پسر عمویش سعد بن عبادة بن دُلیم به همسری گرفت که برای او قیس پسر سعد و امامه دختر او را زاید، فکیهة مسلمان شد و بیعت کرد.

غزیه

دختر سعد بن خلیفه بن اشرف بن ابو خزیمه بن ثعلبة بن طریف بن خزرج بن ساعده، مادرش سلمی دختر عازب بن خالد بن آجش از قبیله قضاعه است. او را سعد بن عبادة بن دلیم بن حارثة بن ابی خزیمه به همسری گرفت که برای او سعید پسر سعد را آورد. غزیه مسلمان شد و با رسول خدا (ص) بیعت کرد.

کبیشه

او همان کُبیشه دختر عبد عمرو بن عبید بن قمیثه بن عامر بن عوف بن حارثة بن عمرو بن خزرج بن ساعده است. او را ابو حمید عبدالرحمان بن عمرو بن سعد بن مالک بن خالد بن ثعلبة بن حارثة بن عمرو بن خزرج بن ساعده به همسری گرفت. کُبیشه مسلمان شد و با پیامبر (ص) بیعت کرد.

عمرة

دختر سعد بن مالک بن خالد بن ثعلبة بن حارثة بن عمرو بن خزرج بن ساعده، مادرش هند دختر عمرو از دودمان عذرة است. عمره عمه سهل بن سعد بن سعد بن مالک ساعدی است. عمره را مبشر پسر حارث که این حارث همان ابیرق پسر عمرو بن حارثه بن هیشم بن ظفر است به همسری گرفت و عمرة برای او رفاعه پسر مبشر را آورد. عمره مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

عمرة

دختر سعد بن سعد بن مالک بن خالد بن ثعلبة بن حارثة بن عمرو بن خزرج بن ساعده، خواهر سهل بن سعد ساعدی است. محمد بن عمر واقدی می گوید عمره مسلمان شده و بیعت کرده است.

نائله

دختر سعد بن سعد بن مالک بن خالد بن ثعلبة بن حارثة بن عمرو بن خزرج بن ساعده، او هم خواهر سهل بن سعد ساعدی است. واقدی می گوید نائله مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

از بانوان قواقله^۱ که آنان فرزندان عوف بن خزرج کبیر هستند

قره‌العین

دختر عبادة بن نضلة بن مالک بن عجلان بن زید بن غنم بن سالم بن عوف بن عمرو بن عوف بن خزرج، مادرش عمیره دختر ثعلبة بن سنان بن عامر بن عدی بن امیة بن بیاضة بن خزرج است.

قره‌العین را صامت بن قیس بن اصرم بن فهر بن ثعلبة بن غنم بن عوف بن عمرو بن عوف بن خزرج به همسری گرفت که برای او عبادة پسر صامت را آورد. عبادة از نقیبان انصار و از شرکت‌کنندگان در بیعت عقبه و جنگ بدر است. همچنین اوس و خوله دو فرزند دیگر صامت را زایید، قره‌العین مسلمان شد و با پیامبر (ص) بیعت کرد.

حبیبة

دختر ثلیل بن وبرة بن خالد بن عجلان بن زید بن غنم بن سالم بن عوف بن عمرو بن عوف بن خزرج، مادرش ام زید دختر نضلة بن مالک بن عجلان بن زید بن غنم بن سالم بن عوف بن عمرو بن عوف بن خزرج است. حبیبة را فروة پسر عمرو بن وذفة بن عبید بن عامر بن بیاضه به همسری گرفت که برای او عبدالرحمان را زایید. حبیبة مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

بشرة

دختر ثلیل، خواهر تنی حبیبة است. او را حمزة پسر عباس بن عبادة بن نضلة بن مالک بن

۱. ابن منظور: «البنات من قبيلة خزرج بنی نضلة بنی مالک بن عجلان بن زید بن غنم بن سالم بن عوف بن عمرو بن عوف بن خزرج».

عجلان بن زید به همسری گرفت که برای او محمد و حمید و خدیجه و کلثم فرزندان حمزه را زاید. بشره مسلمان شد و با پیامبر بیعت کرد.

عمره

دختر هزال بن عمرو بن قربوس بن عمرو بن امیه بن لوزان بن سالم بن عوف، محمد بن عمر واقدی گفته است که عمره مسلمان شده است و با رسول خدا بیعت کرده است.

لیلی

دختر رثاب بن حنیف بن زیاد بن امیه بن زید بن سالم، مادرش امه الله دختر غنیمه بن عبدالله از خاندان ضمیره بن بکر است، لیلی را نخست عتبان بن مالک بن عمرو بن عجلان بن زید بن غنم بن سالم به همسری گرفت که برای او عبدالرحمان بن عتبان را زاید، سپس عبدالرحمان بن عامر بن نعمان بن زهیر بن حارث بن احمر بن مجدعه بن عامر بن کعب بن واقف که این واقف همان سالم بن امروالقیس است. او را به همسری گرفت که لیلی برای او نعمان و امامه و أم حسین فرزندان عبدالرحمان را زاید، سپس لیلی را عبدالله بن عمرو بن سوید بن حرام بن هیثم بن ظفر به همسری گرفت که برای او دختری به نام سعد آورد. لیلی مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

خولة

دختر صامت بن قیس بن اصرم بن فهر بن ثعلبه بن غنم بن عوف بن عمرو بن عوف بن خزرج، خواهر عباد و اوس پسران صامت است که هر دو از شرکت کنندگان در جنگ بدر بوده‌اند و مادرشان قره‌العین دختر عباد بن نضله بن مالک بن عجلان بن زید بن غنم بن سالم بن عوف بن عمرو بن عوف بن خزرج است. خولة را ابو عبدالرحمان یزید بن ثعلبه بن حزمه بن اصرم بن عمرو بن عماره از خاندان غصینه قبیله بلی که هم پیمان ایشان بوده‌اند به همسری گرفت که برای او پسری به نام عامر و دختری به نام ام عثمان آورد، خوله مسلمان شد و با

پیامبر (ص) بیعت کرد، برخی از محدثان به نقل از شعبی معتقدند که این خوله همان بانویی است که در مورد شوهر خویش مجادله و با رسول خدا گفتگو کرده است و خداوند متعال آیات نخست سوره مجادله را که می‌فرماید «به درستی که خداوند سخن آن زنی را که درباره شوهرش با تو مجادله می‌کرد شنید» در این باره نازل فرموده است، و این خبر را یعلی و محمد پسران عبید و فضل بن دکین به روایت از زکریا و او به نقل از عامر شعبی برای ما نقل کردند، و این اشتباه است، کسی که آیات سوره مجادله درباره اش نازل شده است بدون تردید خوله دختر ثعلبه است.

أمامة

دختر صامت بن قیس بن اصرم بن فهر بن ثعلبه و خواهر پدری عبادة بن صامت است. مادرش رباب دختر مالک بن عمرو بن عزیز بن مالک بن عوف بن عمرو بن عوف از قبیله اوس است. او را جمیع بن مسعود بن عمرو بن اصرم بن عبید بن سالم بن عوف به همسری گرفت، امامه مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

خولة

دختر ثعلبه بن اصرم بن فهر بن ثعلبه بن غنم بن عوف، او را پسر عمویش اوس بن صامت بن قیس بن اصرم بن فهر که برادر عبادة بن صامت است به همسری گرفته است، خوله همان کسی است که مجادله کرده است. او مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است. یعقوب بن ابراهیم بن سعد زهری از پدرش از صالح بن کیسان ما را خبر داد که می‌گفته است: * تا آن جا که به ما خبر رسیده است نخستین کسی که نسبت به همسر خویش اظهار کرده اوس بن صامت واقفی است که همسرش دختر عمویش خوله دختر ثعلبه بوده است، و چنین پنداشته‌اند که اوس به همسر خود شیفته بود.^۱ با این حال به همسر خویش گفت که تو برای من همچون مادرم هستی، خوله گفت به خدا سوگند سخنی بزرگ گفتمی که

۱. با توجه به توضیح ابن اثیر در ذیل ماده «لمم» در کتاب النهاية ترجمه شد.

نمی‌دانم به کجا می‌انجامد، خوله به حضور رسول خدا رفت و داستان خود را با شوهر خویش به عرض رساند، پیامبر(ص) به اوس بن صامت پیام داد که بیاید و چون آمد به او فرمود دختر عمویت چه می‌گوید؟ گفت راست می‌گوید نسبت به اوظهار کردم و او را به منزلهٔ مادر خویش قرار دادم و ای رسول خدا! در این باره چه فرمان می‌دهی؟ پیامبر فرمود پیش او مرو و با او هم‌بستر شو تا آگاهت سازم، در این هنگام خوله گفت ای رسول خدا! اوس را مالی نیست و کسی جز من بر او انفاق نمی‌کند و در این باره ساعتی با پیامبر گفتگو کرد و خداوند متعال آیه‌های نخست سورهٔ مجادله را نازل فرمود که در آن می‌فرماید «همانا که خداوند سخن زنی را که با تو دربارهٔ شوهرش گفتگو می‌کرد و به پیشگاه شکوه نمود شنید و خداوند گفتگوی شما دوتن را می‌شنود»^۱ پس از نزول این آیات پیامبر(ص) همان‌گونه که خدایش فرمان داده بود به اوس فرمان داد تا کفارهظهار را انجام دهد. اوس می‌گفت اگر خوله نباشد نابود می‌شوم.

محمد بن عمر واقدی از عبدالحمید بن عمران بن ابی انس از پدرش ما را خبر داد که می‌گفته است * به روزگار جاهلی هرکس با همسر خودظهار می‌کرد همسرش بر او حرام ابدی می‌شد، نخستین کس که در اسلامظهار کرد اوس بن صامت بود که گرفتار حواس‌پرتی ادواری بود و هرگاه به خود می‌آمد اندکی عقل می‌داشت، یک بار که به هوش بود با همسرش خوله دختر ثعلبه که خواهر ابو عبدالرحمان یزید بن ثعلبه بود بگو و مگویی کرد و در آن حال به او گفت تو برای من همچون مادر منی و همانندم از گفتهٔ خود پشیمان شد و به همسرش گفت چنان می‌بینم که تو برای من حرام شده‌ای، خوله گفت تو سخنی از طلاق به میان نیاوردی و حرام‌شدن در این مورد مربوط به پیش از بعثت رسول خدا(ص) میان ما بوده است. اینک به حضور پیامبر برو و از حضرتش دربارهٔ آنچه کرده‌ای پرس، اوس گفت من آزره دارم که از ایشان در این مورد بپرسم، تو پیش رسول خدا برو شاید به چیزی دست یابی که این اندوه سختی را که گرفتارش شده‌ایم بزدايد و خداوند خود بر این اندوه آگاه‌تر است. خوله جامه پوشید و بیرون آمد و در خانهٔ عایشه به حضور پیامبر(ص) رفت و گفت ای رسول خدا! اوس کسی است که او را به خوبی می‌شناسی، پدر فرزندانم و پسر عمویم و محبوب‌تر اشخاص در نظر من است و خود می‌دانی که گرفتار اختلال حواس و ناتوانی و

۱. به گفتهٔ مفسران برخی از این سوره مدنی و برخی از آن مکی است. این داستان با تفاوتی در عموم تفاسیر آمده است و در تفاسیر فارسی ابوالفتوح رازی در تفسیر خود و میدی در تفسیر کشف الاسرار با تفصیل بیشتری نقل کرده‌اند.

کنندزبانی است، سزاوارترین کسی که اگر از او دل تنگ شوم باید از او درگذرم هموست و همینگونه من سزاوارتر کسی هستم که او باید درگذرد - آنچه داشته باشیم نباید از یکدیگر دریغ بداریم - اینک او سخنی بر زبان آورده است و سوگند به کسی که قرآن را بر تو نازل فرموده است که لفظ طلاق را هم بر زبان نیاورده است و فقط گفته است «تو برای من همچنانی که پشت مادر من»، پیامبر (ص) فرمود چنان می بینم که تو بر او حرام شده‌ای، خوله چند بار با پیامبر گفتگو کرد و سپس خطاب به پروردگار عرضه داشت که پروردگارا! من شدت درماندگی و درد جدایی از شوهرم را به پیشگاه تو عرضه می دارم. خدایا بر زبان پیامبرت وحیی نازل فرمای که برای ما گشایشی فراهم آورد، عایشه می گوید نه تنها من که هر که در خانه بود برای دلسوزی و ترحم نسبت به او گریستیم، در همان هنگام که او سرگرم گفتگو با پیامبر (ص) بود حالت نزول وحی بر پیامبر عارض شد که چهره اش گرفته می شد و پارچه‌یی بر سر می افکند و دانه‌های عرق همچون دانه‌های مروارید از چهره اش فرو می چکید و در دندانهای خود احساس سردی می کرد. عایشه می گوید به خوله گفتم گمان می کنم که درباره کار تو بر رسول خدا وحی نازل می شود، خوله گفت خدایا خیر باشد که من از پیامبرت انتظاری جز خیر ندارم، عایشه می گوید تا هنگامی که نشانه‌های نزول وحی بر طرف شد می پنداشتم جان خوله از بیم آنکه مبادا فرمان جدایی صادر شود می خواهد از پیکرش بیرون رود، و چون نشانه‌های نزول وحی بر طرف شد پیامبر درحالی که لبخند بر لب داشت خوله را صدا کرد، او گفت گوش به فرمانم و از شادی لبخندی که بر چهره رسول خدا دید برپای خاست. پیامبر (ص) فرمود ای خوله خداوند درباره تو و او حکمی نازل فرمود و سپس آیات نخست سوره مجادله را تلاوت کرد و به خوله فرمود به شوهرت بگو برده‌یی آزاد کن، خوله گفت کدام برده! به خدا سوگند او نه تنها برده ندارد که تنها خدمتگزارش من هستم، رسول خدا فرمود او را بگو که دو ماه پیایی روزه بگیرد، خوله گفت ای رسول خدا! به خدا سوگند که او را توان این کار نیست او ناچار است که هر روز چند بار آب بنوشد و انگهی فزون بر ناتوانی بدنی نور چشم او هم از میان رفته است و او مانند پارچه کهنه‌یی بر زمین افتاده است. پیامبر فرمود او را بگو شصت درویش را خوراک دهد. گفت ای رسول خدا از کجا برای او ممکن است که یک وعده خوراک است، فرمود او را بگو پیش ام منذر دختر قیس برود و نیم شتروار خرما از او بگیرد و آن را به شصت درویش صدقه دهد، خوله برخاست و پیش شوهر خود برگشت و او را دید که بر در خانه منتظر آمدن او نشسته است.

اوس از او پرسید ای خوله! چه خبر داری؟ گفت خبر خوش و تو سرزنش شده‌ای، به هر حال رسول خدا تو را فرمان داده است که پیش ام منذر دختر قیس^۱ بروی و از او نیم شتروار خرما بگیری و آن را به شصت درویش صدقه دهی، خوله می‌گوید او درحالی که می‌دوید از پیش من رفت و درحالی که نیم شتروار خرما را بر دوش می‌کشید برگشت و پیش از آن تا آن جا که می‌دانم توان برداشتن پنج صاع خرما را نداشت و شروع به تقسیم کردن آن کرد و به هر درویش دو مُد خرما داد.

فُرَیْعَة

دختر مالک بن دُخشم بن مالک بن دخشم بن مرضخه بن غنم بن عوف بن عمرو بن عوف بن خزرج، مادرش جمیله دختر عبدالله بن اُبی بن مالک بن حارث بن عبید بن مالک بن سالم بن غنم است و او همان ابن سلول است. او را هلال بن امیة بن عامر بن قیس بن عبدالاعلم بن عامر بن کعب بن واقف، که همان سالم بن امروالقیس و از قبیله اوس است به همسری گرفت، فریعه مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

جمیلة

دختر حزیمة بن حزمه بن عدی بن ابی بکر بن غنم بن عوف بن عمرو بن عوف بن خزرج، که گفته شده نامش حبیبة بوده است، مادرش عمیره دختر عدی بن مالک بن حرام بن خدیج بن معاویه بن مالک از خاندان عمرو بن عوف از قبیله اوس است، او را عبدالله بن سعد بن زید بن مالک بن عبد بن کعب بن عبدالاشهل به همسری گرفته است، جمیله مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

۱. ام منذر را که از دودمان عدی بن نجار است از خاله‌های حضرت خنمی مرتبت دانسته‌اند، ظاهراً یعنی با حضرت آمنه از یک دودمان و هم‌قبیله بوده است. شرح حال او در همین جلد از این پس خواهد آمد.

أم انس

دختر واقد بن عمرو بن زید بن مُرضخه بن غنم بن عوف بن عمرو بن عوف بن خزرج است، او را عمرو بن عتبة بن ثعلبة بن جروة بن عدی بن عامرة بن عدی بن کعب بن خزرج بن حارث بن خزرج به همسری گرفت، ام انس مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

بُزَیْعَة

دختر ابو خارجه بن اوس بن سکن بن عدی بن عبید بن فهر بن ثعلبة بن غنم بن عوف بن عمرو بن عوف بن خزرج، مادرش مریم دختر عصمت پسر زید بن مُلیل بن وبرة بن خالد بن عجلان بن زید بن غنم بن سالم بن عوف است.

بزیعه را ولید بن عبادة بن صامت بن قیس بن اصرم بن فهر بن ثعلبة بن غنم به همسری گرفته است، بزیعه مسلمان شده و با حضرت ختمی مرتبت بیعت کرده است.

از خاندان بُلْحُبَلِی که حُبَلِی همان سالم بن غنم بن عوف بن خزرج است که به سبب بزرگی شکم به حُبَلِی «آبستن» معروف شده است

أم مالک

دختر اُبی بن مالک بن حارث بن عبید بن مالک بن سالم بن غنم بن عوف، خواهر عبدالله بن اُبی بن سلول است. سلول نام بانویی از قبیله خزاعه است. مادر ام مالک سلمی دختر مطروف است و نام اصلی مطروف خالد و پسر حارث بن زید بن عبید بن زید بن مالک بن عوف بن عمرو بن عوف از قبیله اوس است. ام مالک مسلمان شد و با رسول خدا (ص) بیعت کرد.

ام مالک را رافع بن مالک بن عجلان بن عمرو بن عامر بن زریق بن عامر بن خزرج به

همسری گرفت که ام رافع دو پسر به نامهای خلاد و رفاعه برای او زاید که هر دو در جنگ بدر حضور داشتند، عبید بن مالک بن سالم که پدر بزرگ ام مالک است همان مرمق شاعر است.

جمیلة

دختر عبدالله بن اُبی بن مالک بن حارث بن عبید بن مالک بن سالم بن غنم بن عوف، مادرش خولة دختر منذر بن حرام بن عمرو بن زید منات بن عدی بن عمرو بن مالک بن نجار از دودمان مغاله است. او را حنظله پسر ابو عامر راهب که همان عبد عمرو بن صیفی بن نعمان بن مالک بن امة بن ضبیعة بن زید از خاندان عمرو بن عوف قبیله اوس به همسری گرفت، حنظله به جنگ اُحد شهید شد^۱ و جمیله - که از او باردار بود - پسرش عبدالله بن حنظله را پس از شهادت او زاید، سپس ثابت بن قیس بن شماس بن مالک بن امر و القیس بن مالک بن ثعلبة بن کعب بن خزرج بن حارث بن خزرج جمیله را به همسری گرفت که برای او محمد را زاید، پس از آن مالک پسر دخشم بن مُرضخه بن غنم بن عوف بن عمرو بن عوف بن خزرج او را به همسری گرفت و پس از او خُبیب بن یساف بن عتبة بن عمرو بن خدیج بن عامر بن جُشم بن حارث بن خزرج جمیله را به همسری گرفت، جمیله مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد. او خواهر پدري و مادري عبدالله پسر عبدالله بن اُبی است و در جنگ بدر شرکت داشته است، دو پسر جمیله یعنی عبدالله پسر حنظله بن ابی عامر راهب - فاسق - و محمد پسر ثابت بن قیس بن شماس به روز جنگ حره کشته شدند^۲ حنظله پسر ابو عامر همان غسیل الملائکه است.

مُلیکه

خواهر پدري جمیله است، مادرش ام خالد دختر عامر بن سنان بن وهب بن لوزان بن عبدود

۱- برای آگاهی بیشتر در این باره و اینکه پیکر حنظله را فرشتگان شستند و به غسیل الملائکه مشهور شد به ترجمه مغازی و القدی، ص ۱۹۷ و ۳۹۹ مراجعه کنید.

بن زید بن ثعلبة بن خزرج بن ساعده است، او را هلال بن امیه بن عامر بن قیس بن عبدالاعلم بن عامر بن کعب بن واقف از قبیلهٔ اوس به همسری گرفت، ملیکه مسلمان شد و با پیامبر (ص) بیعت کرد.

رَمَلَة

خواهر پدری جمیله و ملیکه است، مادرش لبنی دختر عبادة بن نضلة بن مالک بن عجلان بن زید بن غنم بن سالم بن عوف است، او را عصمت پسر زید بن مُلَیل بن وبرة بن خالد بن عجلان بن زید بن غنم بن سالم بن عوف به همسری گرفت، رَمَلَة مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

أُم سَعْد

که نامش را اُم سعید هم گفته‌اند خواهر پدر و مادری رَمَلَة است، او را جُبَیر بن ثابت بن ضحاک بن ثعلبة بن چشم بن مالک بن سالم که این سالم همان حُبَلی و پسر غنم بن عوف بن خزرج است به همسری گرفته است. ام سعد مسلمان شده و بیعت کرده است.

خَوَلَة

دختر خوَلی بن عبدالله بن حارث بن عبید بن مالک بن سالم است. او خواهر پدر و مادری اوس بن خوَلی است که از شرکت‌کنندگان در جنگ بدر و از حاضران در مراسم غسل پیکر حضرت ختمی مرتبت (ص) است، مادرشان جمیله دختر اُبی بن مالک بن حارث بن عبید بن مالک بن سالم است، خوله مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

فُسْحُمُ^۱

دختر اوس بن خوَلّی بن عبدالله بن حارث بن عبید بن مالک بن سالم است، او را عتبان بن مرة از خاندان اسد بن خزیمه که هم پیمان دودمان بُلْحُبلی بوده‌اند به همسری گرفته است، او هم مسلمان شده و بیعت کرده است.

زینب

دختر سهل بن صعّب بن قیس بن عمرو بن مالک بن سالم حُبَلّی است، او را ودیعة بن عمرو بن قیس بن عدی بن مالک بن سالم حُبَلّی به همسری گرفته است، زینب مسلمان شده و بیعت کرده است.

لیلی

دختر طبّاءة بن معیص بن چشم بن هزم بن سالم حُبَلّی است. او را وهب بن کلدة از خاندان عبدالله بن غطفان که هم پیمان دودمان حُبَلّی بوده‌اند به همسری گرفته است، لیلی مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

۱. به معنای فراخ‌سینه است به منتهی‌الآرب مراجعه شود از نامهای مشترک میان زن و مرد است.

از بانوان خاندان بياضة بن عامر بن زريق بن عبد بن حارثة بن مالک بن عَضْب بن جُشم بن خَزْرَج

انيسة

دختر عروة بن مسعود بن سنان بن عامر بن عدی بن امیه بن بياضة، مادرش رغیبة دختر ثعلبة بن مالک بن عجلان بن زید بن غنم بن سالم بن عوف بن عمرو بن عوف بن خزرج است. او را حنظلة پسر مالک بن خالد بن کلیب بن عامر بن خزمة بن بياضة به همسری گرفته است، انیسه مسلمان شده و با حضرت ختمی مرتبت بیعت کرده است.

حلیمة

که نامش را جمیله هم گفته‌اند دختر عروه و خواهر پدر و مادری انیسه است، او را خدیج بن رافع بن عدی بن زید بن جشم بن حارثه از قبیله اوس به همسری گرفته است و حلیمه برای او رافع و رفاعه دو پسر خدیج را زایید است، او هم مسلمان شده و بیعت کرده است.

خالدة

دختر عمرو بن وذفة بن عبید بن عامر بن بياضة، مادرش هند دختر خالد بن یساف بن عتبة بن عمرو بن خدیج بن عامر بن جشم بن حارث بن خزرج است، او را ابو عبادة سعد بن عثمان بن خالد بن مخلد بن عامر بن زریق بن عامر بن خزرج به همسری گرفت. خالدة مسلمان شده و بیعت کرده است، او خواهر پدري و مادری فروة بن عمرو است که از شرکت‌کنندگان در بیعت عقبه و جنگ بدر است.

کبشه

یا کبیشه دختر فروة بن عامر بن وَذْفَةَ بن عبید بن عامر بن بیاضه است، مادرش کنیزی بوده است. او را عبدالرحمان بن سعد بن قیس بن مالک بن عجلان بن عامر بن بیاضه به همسری گرفته است، کبشه مسلمان شده و بیعت کرده است.

أم شرحبیل

دختر فروة بن عمرو بن وذفة بن عبید بن عامر بن بیاضه، مادرش کنیزی است، او را یقظان بن عبید بن عقبه بن عمرو بن عبید بن عامر بن بیاضه به همسری گرفت، ام شرحبیل مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

بُثَیْنَةُ ۱

دختر نعمان بن عمرو بن نعمان بن خلدة بن عمرو بن امیه بن عامر بن بیاضه. مادرش حبیبه دختر قیس بن سفیان بن عبد مناف بن أعجم بن حارث بن أدرم بن غالب بن فهر است، نام اصلی أدرم تیم اللات و از قبیله قریش بوده است. بثینه را محمد بن عمرو بن حزم بن زید بن لوزان بن عمرو بن عبد بن عوف بن غنم بن مالک بن نجار به همسری گرفت. بثینه هم مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

فارعة

دختر عصام بن عامر بن عطیه بن بیاضه، او را عمرو بن نعمان بن خلدة بن عمرو بن امیه بن عامر بن بیاضه به همسری گرفت. فارعة مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

۱. مصغر بثینه و به معنای نرم و هموار و بانوی زیباروی و دارای چهره رخشان است. به لسان العرب مراجعه فرماید.

امامة

دختر عصام بن عامر بن عطية بن بياضة، او را كبشة پسر مبدول بن عمرو بن غنم بن مازن بن نجار به همسری گرفت، امامه مسلمان شد و با پیامبر بیعت کرد.

أمیة

دختر خلیفه بن عدی بن عمرو بن مالک بن عامر بن فهیره بن بياضة، او را فروة بن عمرو بن وَذْفَة بن عبید بن عامر بن بياضه به همسری گرفت که برای او دختری به نام ام سعد آورد، امیه مسلمان شد و با پیامبر بیعت کرد.

أنیسة

دختر عبدالله بن عمرو بن مالک بن عجلان بن عامر بن بياضة، او را عباس بن عبادة بن نضلة بن مالک بن عجلان بن زید بن غنم بن سالم بن عوف بن عامر بن عوف بن خزرج به همسری گرفت و سپس عمرو بن اوس بن عامر بن ثعلبة بن وَقْش بن طریف بن خزرج بن ساعده او را به همسری گرفت. أنیسه مسلمان شد و با پیامبر (ص) بیعت کرد.

از بانوان خاندان زریق بن عامر بن زریق بن عبد حارثة بن مالک
بن عَضْب بن جُشْم بن خزرج

أمامة

دختر عثمان بن خالد بن مخلد بن عامر بن زریق، خواهر ابو عبادة سعد بن عثمان است که در

جنگ بدر شرکت کرده است. امامه خواهر پدری و مادری اوست. مادرشان ام جمیل دختر قطبة بن عامر بن حدیده بن عمرو بن سواد بن غنم بن کعب بن سلمه است. امامه را ثابت بن جذع بن زید بن حارث بن حرام بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمه بن خزرج به همسری گرفت. امامه مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

أم رافع

خواهر پدری و مادری ابو عبادة سعد بن عثمان و امامة است. او را خلاد بن رافع بن مالک بن عجلان بن عمرو بن عامر بن زریق به همسری گرفته است. ام رافع مسلمان شده و با پیامبر بیعت کرده است.

فُكَيْهَةٌ

که همان ام حکیم است دختر مطلب بن خالد بن مخلد بن عامر بن زریق، مادرش هند دختر عجلان بن غنام بن عامر بن بیاضة است، او را ربیع بن عامر بن خالد بن مخلد بن عامر بن زریق به همسری گرفت و پس از او عمرو بن خالد بن مخلد بن عامر بن زریق او را به همسری گرفت. او هم مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

حَبِيبَةُ

دختر مسعود بن خالد بن عامر بن مخلد بن عامر بن زریق، مادرش فارعه دختر حباب بن ربیع بن رافع بن معاویة بن عبید بن أبجر است و این ابجر همان خدره پسر عوف بن حارث بن خزرج است. او را عبدالرحمان بن عمرو بن خالد بن عامر بن مخلد بن عامر بن زریق به همسری گرفت، حبیبة هم مسلمان شده و بیعت کرده است.

بہیسۃ

دختر عمرو بن خالد بن عامر بن مخلد بن عامر بن زریق، مادرش ام حکم فکیہۃ دختر مطلب بن خالد بن مخلد بن عامر بن زریق است. او را نعمان بن عجلان بن نعمان بن عامر بن عجلان بن عمرو بن عامر بن زریق به ہمسری گرفت. ^۱بہیسۃ^۱ مسلمان شد و با پیامبر (ص) بیعت کرد.

اُمّ قیس

دختر حصن بن خالد بن مخلد بن عامر بن زریق، او خواہر قیس بن حصن است کہ در جنگ بدر شرکت داشته است. محمد بن عمر واقدی گفته است ام قیس مسلمان شدہ و با پیامبر (ص) بیعت کردہ است.

اُمّ سعّد

دختر قیس بن حصن بن خالد بن مخلد بن عامر بن زریق، مادرش خولہ دختر فاکہ بن قیس بن مخلد بن عامر بن زریق است، ام سعّد را قیس بن عمرو بن حصن بن خالد بن مخلد بن عامر بن زریق به ہمسری گرفت و پس از او مسعود اکبر پسر عبادة بن ابی عبادة سعّد بن عثمان بن خالد بن مخلد بن عامر بن زریق او را به ہمسری گرفت. ام سعّد مسلمان شد و با پیامبر (ص) بیعت کرد.

حُبّة

دختر عمرو بن حصن بن خالد بن مخلد بن عامر بن زریق. مادرش حبیبۃ دختر قیس بن

۱. به معنی خوش رفتار و دلیر است به منہی الارب مراجعہ فرماید.

خالدة بن مخلد بن عامر بن زریق است. حُبَّة را صیفی پسر اسود بن عباد بن عمرو بن سواد بن غنم بن کعب بن سلمه به همسری گرفت. حُبَّة مسلمان شد و با پیامبر (ص) بیعت کرد.

کَبْشَة

دختر فاکه بن قیس بن مخلد بن عامر بن زریق، مادرش سلمی دختر امیه بن حارثة بن عمرو بن خزرج از خاندان ساعده است، او را مسعود بن سعد بن قیس بن خالدة بن عامر بن زریق به همسری گرفت و پس از او عجلان بن نعمان بن عامر بن عجلان بن عمرو بن عامر بن زریق او را به همسری گرفت، کبشه مسلمان شد و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

لَیْلَى

دختر ربیع بن عامر بن خالدة بن عامر بن زریق، او را طفیل بن مالک بن خنساء بن سنان بن عبید از خاندان سلمه به همسری گرفت. پس از او صیفی پسر رافع بن عُنْجَدَة بلوی که هم‌پیمان خاندان عمرو بن عوف است او را به همسری گرفت. لیلی مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

سُنْبَلَة

دختر ماعص بن قیس بن خالدة بن عامر بن زریق، مادرش سُخْطَى دختر اوس بن عباد بن عمرو بن سواد بن غنم از خاندان سلمه است. او را ابو عباده سعد بن عثمان بن خالدة بن مخلد بن عامر بن زریق به همسری گرفت. سنبله مسلمان شد و با رسول خدا (ص) بیعت کرد. او خواهر پدری معاذ و عائد پسران ماعص است که هر دو در جنگ بدر شرکت کردند.

أَنْثِيسَة

دختر معاذ بن ماعص بن قیس بن خالدة بن عامر بن زریق، مادرش ام ثابت دختر عبید بن

و هب بن اشجع است، او را عامر بن عمرو بن خالدة بن عامر بن مخلد بن عامر بن زریق به همسری گرفت. انیسه مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

ام سعد

دختر مسعود بن سعد بن قیس بن خالدة بن عامر بن زریق، مادرش کبشه دختر فاکه بن قیس بن مخلد بن عامر بن زریق است، ام سعد مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

ام ثابت

خواهر پدری و مادری ام سعد است، ام ثابت مسلمان شده و با پیامبر بیعت کرده است.

ام سهیل

او نیز خواهر پدری و مادری ام سعد است، او هم مسلمان شده و با حضرت ختمی مرتبت بیعت کرده است.

خولة

دختر مالک بن بشر بن ثعلبة بن عمرو بن عامر بن زریق. او را زیاد بن زید بن نعمان بن خالدة بن عامر بن زریق به همسری گرفت، خوله هم مسلمان شده و با رسول خدا (ص) بیعت کرده است.

از خاندان حبيب بن عبد حارثة بن مالك بن عَضْب بن چشم بن خزرج

انيسة

دختر هلال بن معلى بن لوزان بن حارثة بن عدى بن زید بن ثعلبة بن مالک بن زید منات بن حبيب بن عبد حارثة، مادرش سلمی دختر طالق بن عکیم بن عبد مناف از خاندان سلیم است. او را عجلان بن نعمان بن عامر بن عجلان بن عمرو بن زریق به همسری گرفت، انیسه مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

نُسَیْبَة

دختر رافع بن معلى بن لوزان بن حارثة بن عدى بن زید بن ثعلبة بن مالک بن زید منات بن حبيب بن عبد حارثة، مادرش از خاندان عبدالله بن غطفان است. نسبه را ابوسعید پسر اوس بن معلى بن لوزان بن حارثة به همسری گرفته است، نسبه نیز مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

از بانوان خاندان سلمة بن سعد بن علی بن اسد بن سارده
بن تزید بن چشم بن خزرج

شموس

دختر عمرو بن حرام بن ثعلبة بن حرام بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمة، مادرش هند دختر قیس بن قُرَیم بن امیه بن سنان بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمه است.

شموس را محمود بن مسلمة بن سلمة بن خالد که از خاندان حارثه است به همسری گرفت و پس از او مسعود بن اوس بن مالک بن سواد از خاندان ظفر او را به همسری گرفت که شמוש برای او فرزند آورد، شמוש هم مسلمان شده و با حضرت ختمی مرتبت بیعت کرده است.

هند

دختر عمرو بن حرام بن ثعلبة بن حرام بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمه، خواهر پدری و مادری شמוש است، او را عمرو بن جموح بن زید بن حرام به همسری گرفته است که برای او فرزند آورده است، هند مسلمان شده و بیعت کرده و در جنگ خیر همراه رسول خدا (ص) بوده است.

لمیس

دختر عمرو بن حرام بن ثعلبة بن حرام بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمه، او خواهر پدری و مادری شמוש و هند است. او را زید بن یزید بن جذام بن سبیع بن خنساء بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه به همسری گرفته است. لمیس مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

ام عمرو

دختر عمرو بن حرام، او هم خواهر تنی سه تن دیگر است که ابوالیسر بن عمرو بن عباد بن عمرو بن سواد او را به همسری گرفته است، او نیز مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

أم معاذ

دختر عبدالله بن عمرو بن حرام بن ثعلبة بن حرام بن كعب بن غنم بن كعب بن سلمه، محمد بن عمر واقدی گفته است که ام معاذ مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

أم حبان

دختر عامر بن نابی بن زید بن حرام بن كعب بن غنم بن كعب بن سلمه، مادرش فکیهة دختر سکن بن زید بن امیه بن سنان بن كعب بن عدی بن كعب بن سلمه است، ام حبان خواهر عقبه بن عامر بن نابی است که مادرشان هم یکی است، عقبه در جنگ بدر شرکت داشته است، ام حبان را حرام بن محیصة بن مسعود بن كعب بن عامر بن عدی بن مجدعة بن حارثة که از قبیله اوس است به همسری گرفته است. ام حبان مسلمان شده و بیعت کرده است.

ادام

دختر جموح بن زید بن حرام بن كعب بن غنم بن كعب بن سلمه، مادرش رُهم دختر قین بن كعب است. مسعود بن كعب بن عامر بن عدی بن مجدعة بن حارثة با ادام ازدواج کرده است. ادام خواهر عمرو بن جموح است که در جنگ احد شهید شده است، و آن دو خواهر و برادر پدر و مادری بوده‌اند. ادام هم مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

هند

دختر عمرو بن جموح بن زید بن حرام بن كعب بن غنم بن كعب بن سلمه، مادرش هند دختر عمرو بن حرام بن ثعلبة بن حرام از خاندان سلمه است. محیصة بن مسعود که از خاندان حارثة است با او ازدواج کرد و هند برای او حرام و دحیه و ربیع پسران محیصة را آورد، هند هم مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

حُمَيمَة

دختر حُمَام بن جموح بن زید بن حرام بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمه، او خواهر عمیر بن حمام است که در جنگ بدر شرکت کرده و به شهادت رسیده است، مادرش نوار دختر عامر بن نابی بن زید بن حرام است، حمیمه را سنان بن قیس بن اسود بن مُرّی بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمه به همسری گرفت که برای او پسری به نام مسعود آورد. حمیمه مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

هند

دختر منذر بن جموح بن زید بن حرام بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمه، او خواهر پدری و مادری حُبَاب بن منذر است که در جنگ بدر شرکت کرده است. مادرشان شמוש دختر حق بن امیة بن حرام از خاندان سلمه است. هند را عمرو بن خنیس بن لوزان به همسری گرفت که برای او منذر بن عمرو را آورد که در جنگ بدر شرکت کرد و در جنگ بثر معونه شهید شد، هند هم مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

أم جمیل

دختر حُبَاب بن منذر بن جموح بن زید بن حرام بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمه، مادرش زینب دختر صیفی بن صخر بن خنساء از خاندان عبید دودمان سلمه است، ام جمیل را منذر بن عمرو بن خنیس که نقیب دودمان ساعده است به همسری گرفته است، ام جمیل هم مسلمان شده و با حضرت ختمی مرتبت بیعت کرده است.

ام ثعلبة

دختر زید بن حارث بن حرام بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمه، او خواهر پدری و مادری

ثعلبة بن زید اجدع است، مادرشان امامة دختر خالد بن مخلد بن عامر بن زریق است. او را عمرو بن اوس بن عائد بن عدی بن کعب بن عمرو بن اُدّی بن سعد به همسری گرفته است و اُدّی برادر سلمة بن سعد است. ام ثعلبه مسلمان شد و با پیامبر (ص) بیعت کرد.

اُمّ حارث

که او را ام ایاس هم گفته‌اند دختر ثابت بن جذع است و این جذع همان ثعلبة پسر زید بن حارث بن حرام بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمه است، مادر ام حارث امامه دختر عثمان بن خالد بن مخلد بن عامر بن زریق است. او را پسر عمویش مرداس بن مروان بن جذع^۱ به همسری گرفت. ام حارث مسلمان شد و با رسول خدا (ص) بیعت کرد.

عائشة

دختر عمیر بن حارث بن ثعلبة بن حارث بن حرام بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمه. محمد بن عمر واقدی گفته است که عائشه مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

فُکَیْهَة

دختر سکن بن زید بن امیه بن سنان بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمه، مادرش زهرة دختر اوس بن قین بن کعب است، او را عامر بن نابی بن زید بن حرام از خاندان سلمه به همسری گرفت. فُکَیْهَة مسلمان شده و با رسول خدا (ص) بیعت کرده است.

قَبِیْسَة

دختر صیفی بن صخر بن خنساء بن سنان بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه، مادرش

۱. دوباره درباره نام و نبار جذع توضیح داده است که ترجمه نشد.

نائله دختر قیس بن نعمان بن سنان بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه است، او را جابر بن صخر بن اُمیة بن خنساء بن عبید از خاندان سلمه به همسری گرفت که برای او دختری به نام عایشه آورد، پس از او بشر بن براء بن معرور او را به همسری گرفت که برای او عالیہ را آورد. قبیسه مسلمان شد و بیعت کرد.

زینب دختر صیفی

خواهر پدری و مادری قبیسه است او را حباب بن منذر بن جموح به همسری گرفت که برای او دو پسر به نامهای خِشرم و منذر آورد، زینب مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

حَمِیمه دختر صیفی

خواهر پدری و مادری قبیسه و زینب است. او را براء بن معرور به همسری گرفت و سپس زید بن حارثه محبوب پیامبر (ص) او را به همسری گرفت. حمیمه هم مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

مُلَیْکَة

دختر عبدالله بن صخر بن خنساء بن سنان بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه، مادرش بسرة دختر زید بن اُمیة بن سنان بن کعب بن سلمه است، او را مسعود بن زید بن سُبَیْع بن خنساء بن عبید به همسری گرفت که برای او ابوجهاد و عبدالرحمان و هُرَیْله فرزندان مسعود را آورد، ملیکه مسلمان شده و با حضرت ختمی مرتبت بیعت کرده است.

هند

دختر براء بن معرور بن صخر بن خنساء بن سنان بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه،

مادرش حُمیمه دختر صیفی بن صَخْر بن خنساء بن سنان بن عُبَید از خاندان سلمه است. او را جابر بن عتیک بن قیس بن اسود که از خاندان سلمه است به همسری گرفت، هند مسلمان شده و با پیامبر بیعت کرده است.

سُلافة

دختر براء خواهر پدری و مادری هند است. ابوقتادة بن ربعی بن بَلْدَمَة که از خاندان سلمه است با او ازدواج کرد که برای او عبدالله و عبدالرحمان را آورد. سُلافة مسلمان شد و بیعت کرد.

رُبَاب

دختر براء او هم خواهر پدری و مادری هند است. معاذ بن حارث بن سراقه بن خناس از خاندان سلمه با او ازدواج کرد که برای او سعد بن معاذ را آورد، رباب مسلمان شد و با پیامبر بیعت کرد.

أُم حارث

دختر مالک بن خنساء بن سنان بن عُبَید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه، او خواهر پدری و مادری طفیل بن مالک از شرکت کنندگان در بدر است، مادرشان اسماء دختر قین بن کعب بن سواد از خاندان سلمه است. ثابت بن صخر بن امیه بن خنساء بن عُبَید از خاندان سلمه او را به همسری گرفت. ام حارث مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

أَرْوَى

خواهر پدری و مادری طفیل بن مالک و أم حارث است. او را عمرو بن عدی بن سنان بن نابی بن عمرو بن سواد به همسری گرفت و آرووی برای او پسری به نام خالد و دختری به نام أم منیع آورد. ارووی مسلمان شده و با حضرت ختمی مرتبت بیعت کرده است.

ام حارث

دختر نعمان بن خنساء بن سنان بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه، مادرش خنساء دختر رباب^۱ پسر نعمان بن سنان بن عبید است، او را سواد بن رزن بن زید بن ثعلبة بن عبید از خاندان سلمه به همسری گرفت. ام حارث مسلمان شده و بیعت کرده است.

رُبَيع

دختر طفیل بن نعمان بن خنساء بن سنان بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه، مادرش اسماء دختر قرط بن خنساء بن سنان بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه است. او را ابویحیی عبدالله بن عبد مناف بن نعمان بن سنان بن عبید به همسری گرفت. رُبَيع مسلمان شد و با پیامبر (ص) بیعت کرد.

عُمَيْرَة

دختر قرط بن خنساء بن سنان بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه، مادرش ماویة دختر قین بن کعب بن سواد از خاندان سلمه است. او را قطبة بن عبد عمرو بن مسعود بن عبدالاشهل بن حارثة بن دینار بن نجار به همسری گرفت که برای او مندوس را آورد. عُمیره مسلمان شده و بیعت کرده است.

اسماء دختر قرط

خواهر پدری و مادری عمیره است. طفیل بن نعمان بن خنساء بن سنان با او ازدواج کرد و برای او رُبَيع را آورد. اسماء مسلمان شد و با پیامبر (ص) بیعت کرد.

۱. یکی از ارزشهای کتاب طبقات نشان دادن نامهای مشترک میان مردان و زنان در دوره جاهلی و آغاز اسلام است. ملاحظه می‌فرمایید که رباب نام مشترک است.

ادام دختر قرط

خواهر پدری و مادری اسماء است. طفیل بن مالک بن خنساء با او ازدواج کرد و او دو پسر به نامهای عبدالله و نعمان برای او آورد. ادام هم مسلمان شده و بیعت کرده است.

أمامة دختر قرط

او هم خواهر پدری و مادری ادام است. یزید بن قیظی بن صخر بن خنساء بن سنان بن عبید با او ازدواج کرده است. امامة هم مسلمان شده و بیعت کرده است.

أمّنة دختر قرط

او هم خواهر پدری و مادری ادام است، اوس بن معلی بن لوزان بن حارثه از خاندان غضب بن چشم بن خزرج با او ازدواج کرد که برای او ابوسعید بن اوس بن معلی را زایید، أمّنة مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

خَنَسَاء

دختر رباب پسر نعمان بن سنان بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه، مادرش ادام دختر حرام بن ربیعة بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه است، خنساء عمه جابر بن عبدالله بن رباب است که در جنگ بدر شرکت کرده است، عامر بن عدی بن سنان بن نابی بن عمرو بن سواد با او ازدواج کرد و پس از آن نعمان بن خنساء بن سنان بن عبید بن عدی بن غنم او را به همسری گرفت. خنساء مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

أم زید

دختر قیس بن نعمان بن سنان بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه، مادرش ادام دختر قین بن کعب بن سواد است. ام زید را خالد پسر عدی بن عمرو بن عدی بن سنان بن نابی بن عمرو بن سواد به همسری گرفت، ام زید مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

أم ثابت

دختر حارثة بن زید بن ثعلبة بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه، مادرش هند دختر مالک بن عامر از خاندان بیاضة است. عبدالله بن حمیر که از خاندان اشجع و هم پیمان خانواده عبید از خاندان سلمه است او را به همسری گرفت. ام ثابت مسلمان شده و بیعت کرده است.

أمامة

دختر محرث بن زید بن ثعلبة بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه، مادرش سلمی دختر ابودحداحه است همان کسی که در بهشت برای او خرما بن برافراشته است^۱ این ابودحداحه پسر تمیم بن ایاس از خاندان قضاعة و هم پیمان خاندان عمرو بن عوف است. ربیع پسر طفیل بن مالک بن خنساء بن سنان بن عبید از خاندان سلمه او را به همسری گرفت و سپس ضحاک بن حارثة بن زید بن ثعلبة بن عبید از خاندان سلمه او را به همسری گرفت. أمامة مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

۱. برای آگاهی بیشتر در این مورد که در قبال انجام کار خیری رسول خدا او را گفته اند نخلی پر بار و برافراشته در بهشت برای تو خواهد بود. به ابن حجر، الاصابه، ج ۴، شماره ۳۷۴ مراجعه فرمایید.

أم عبدالله

دختر سواد بن رزن بن زید بن ثعلبة بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه، مادرش ام حارث دختر نعمان بن خنساء بن سنان بن عبید از خاندان سلمه است، او را ابو محمد بن معاذ بن انس بن قیس بن زید بن معاویة بن عمرو بن مالک بن نجار به همسری گرفته است. ام عبدالله هم مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

أم رزن

دختر سواد بن رزن بن زید بن ثعلبة بن عبید بن عدی بن غنم، خواهر پدری و مادری ام عبدالله است. او را یزید بن ضحاک بن حارثة بن زید بن ثعلبة بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب از خاندان سلمه به همسری گرفته است. ام رزن هم مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

سعاد

دختر سلمة بن زهیر بن ثعلبة بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمة، مادرش ام قیس دختر حرام بن لوذان بن حارثة بن عدی بن زید بن ثعلبة از فرزندانگان غضب بن چشم بن خزرج است. سعاد را جبیر بن صخر بن امیة بن خنساء بن عبید به همسری گرفته است. سعاد مسلمان شده و بیعت کرده است. او همان بانویی است که از پیامبر (ص) خواسته است با او درباره فرزندی هم که در شکم دارد بیعت فرماید و رسول خدا در پاسخ فرموده‌اند «تو بانوی آزاده همه بانوان آزاده‌ای»^۱

۱. ظاهراً مقصودش این بوده است که پیامبر (ص) فرزند او را به بردگی بپذیرند و ایشان در پاسخ او ضمن رد کردن پیشنهادش چنین فرموده‌اند.

عُمَيْرَةُ دَخْتَرِ جَبْرِ

بن صخر بن امیه بن خنساء بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمة، مادرش سعاد دختر زهیر بن ثعلبه است. عمیره را کعب بن مالک بن ابی بن کعب بن قین بن کعب بن سواد بن غنم بن کعب بن سلمه به همسری گرفت که برای او عبدالله و عبیدالله و فضاله و وهب و معبد و خوله و سعاد را آورد. عمیره که همان ام معبد است مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده و همراه آن حضرت به هر دو قبله نماز گزارده و از رسول خدا روایت کرده است.

محمد بن صلت از ابوشهاب از محمد بن اسحاق از معبد بن کعب از گفته مادرش ام معبد که همراه رسول خدا به سوی هر دو قبله نماز گزارده است ما را خبر داد که می گفته است * از پیامبر (ص) شنیدم که می گفت «خرما و کشمش را با یکدیگر خیس نکنید و افشردن مسازید بلکه هریک را جداگانه خیس کنید.»

سُمَيْكَةُ

دختر جبار بن صخر بن خنساء بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمة، مادرش ام حارث دختر مالک بن خنساء بن سنان بن عبید از بنی سلمه است. سمیکه را نعمان بن جبیر بن صخر بن امیه بن خنساء به همسری گرفت. سمیکه مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

عُصَيْمَةُ

دختر جبار بن صخر بن امیه بن خنساء بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمة. محمد بن عمر واقدی گفته است که او مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

هَزِيلَةُ

دختر مسعود بن زید بن سبیب بن خنساء بن عبید بن عدی بن غنم بن کعب بن سلمه. مادرش ملیکه دختر عبدالله بن صخر بن خنساء بن سنان از خاندان سلمه است. او را عبدالله بن انیس هم پیمان خاندان سواد به همسری گرفته است. هزیله مسلمان شده و بیعت کرده است.

أم سلیم

دختر عمرو بن عباد بن عمرو بن سواد بن غنم بن کعب بن سلمه، او خواهر پدری و مادری ابو یسر کعب بن عمرو است که از شرکت کنندگان در بیعت عقبه و جنگ بدر است. مادرشان نسبه دختر قیس بن اسود بن مری از خاندان سلمه است. او را نابی بن زید بن حرام بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمه به همسری گرفته است. ام سلیم هم مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

أم منیع

دختر عمرو بن عدی بن سنان بن نابی بن عمرو بن سواد بن غنم بن کعب بن سلمه، این بانو به ام شبات هم معروف است. مادرش اروی دختر مالک بن خنساء بن سنان بن عبید از خاندان سلمه است. ام منیع را ابوشبات خدیج بن سلامه بن اوس بن عمرو بن کعب بن قراقر بن ضحیان که هم پیمان خاندان حرام است به همسری گرفت که در شب بیعت عقبه برای او شبات را زاید و چنان بود که خدیج بن سلامه همراه همسر خود در بیعت عقبه شرکت کرده بود، ام شبات مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است. گوید ام شبات در جنگ خیبر هم همراه رسول خدا (ص) شرکت کرده است.^۱

أنیسة

دختر عنمة بن عدی بن سنان بن نابی بن عمرو بن سواد بن غنم بن کعب بن سلمه. مادرش جهیزة دختر قین بن کعب از خاندان سلمه است. او خواهر پدری و مادری ثعلبة پسر عنمة است که در بیعت عقبه و جنگ بدر شرکت کرده است. انیسه را عبدالله بن عمرو بن حرام به همسری گرفته است. انیسه مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

ام بشر

دختر عنمة خواهر پدری انیسه است. مادرش ام زید دختر عامر بن خدیج بن سنان بن نابی بن

۱. شبات، به ضم شین است. ابن اثیر در اسد الغابه خود شبات را هم در زمره اصحاب آورده است.

عمرو بن سواد بن غنم بن کعب بن سلمه است. عبدالرحمان بن خراش بن صمّه بن حرام با أم بشر ازدواج کرد و أم بشر برای او فرزند آورد. سپس عبدالله بن بشیر بن انس بن امیه بن عامر بن جشم بن حارثه بن حارث از قبیله اوس او را به همسری گرفت. ام بشر هم مسلمان شده و با حضرت ختمی مرتبت بیعت کرده است.

سُخْطَى

دختر اسود بن عباد بن عمرو بن سواد بن غنم بن کعب بن سلمه، مادرش حمیمه دختر عبید بن ابی کعب بن قین بن کعب بن سواد از خاندان سلمه است. ماعص بن قیس بن خالد بن عامر بن زریق بن عبد حارثه با او ازدواج کرد و سپس عبید بن معلی بن لوزان بن حارثه بن عدی بن زید از فرزندان گان غضب بن جشم بن خزرج با او ازدواج کرد، سخطی مسلمان شد و با رسول خدا بیعت کرد.

ام عمرو

دختر عمرو بن حدیده بن عمرو بن سواد بن غنم بن کعب بن سلمه، مادرش ام سلیم دختر عمرو بن عباد بن عمرو بن سواد از خاندان سلمه است. قطبه پسر عامر بن حدیده بن عمرو بن سواد او را به همسری گرفت. ام عمرو مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است. او خواهر پدری و مادری سلیم بن عمرو بن حدیده است که از شرکت کنندگان در بیعت عقبه و جنگ بدر بوده است.

ام جمیل

دختر قطبه بن عامر بن حدیده بن عمرو بن سواد بن غنم بن کعب بن سلمه است. مادرش ام عمرو دختر عمرو بن حدیده بن عمرو بن سواد بن غنم بن کعب بن سلمه است. عثمان بن خلده بن مخلد بن عامر بن زریق با او ازدواج کرد و ام جمیل برای او امامه را آورد. سپس زید بن ثابت بن ضحاک از خاندان مالک بن نجار با او ازدواج کرد و پس از او انس بن

مالک بن نضر بن ضمضم از خاندان عدی بن نجار با او ازدواج کرد. ام جمیل مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است. مادر و مادر بزرگ مادری او نیز از بانوان بیعت کننده‌اند.

سخطی

دختر قیس بن ابی کعب بن قین بن کعب بن سواد بن غنم بن کعب بن سلمه است. مادرش نائله دختر سلامه بن وقش بن زغبة بن زعوراء بن عبدالاشهل است. حارث بن سراقه بن خنساء بن سنان بن عبید از خاندان سلمه او را به همسری گرفت. سخطی خواهر پدري و مادری سهل بن قیس است که از شرکت کنندگان در جنگ بدر بوده و در جنگ احد به شهادت رسیده است. سخطی هم مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

عَمْرَة

دختر قیس خواهر پدري و مادری سخطی است. زیاد بن ثعلبه از خاندان ساعده با او ازدواج کرده است. عمره هم مسلمان شده و بیعت کرده است.

فکیهة

دختر سکن بن زید بن امیه بن سنان بن کعب بن غنم بن کعب بن سلمه، محمد بن عمر واقدی گفته است که او مسلمان شده و با رسول خدا (ص) بیعت کرده است.

از بانوان خاندان اَدی بن سعد برادر سلمة بن سعد

صَعْبَة

دختر جبل بن عمرو بن اوس بن عائذ بن عدی بن کعب بن عمرو بن اَدی بن سعد، مادرش

هند دختر سهل از شاخهٔ جهینه خاندان وقفه است. صعبه خواهر پدری و مادری معاذ بن جبل است. ثعلبة بن عبید بن ثعلبة بن غنم بن مالک بن نجار او را به همسری گرفت که برای او پسری به نام عبید آورد. صعبه مسلمان شده و با رسول خدا (ص) بیعت کرده است.

أم عبدالله

دختر معاذ بن جبل بن عمرو بن اوس بن عائذ بن عدی بن کعب بن عمرو بن اُدیّ بن سعد، مادرش ام عمرو دختر خلاد بن عمرو بن عدی بن سنان بن نابی بن عمرو بن سواد از خاندان سلمه است. عبدالله بن عامر بن مروان بن ثعلبة بن زید بن حارث بن حرام از خاندان سلمه با ام عبدالله ازدواج کرد و ام عبدالله برای او دختری به نام آمنه آورد. ام عبدالله دختر معاذ مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

از بانوان خاندان نجار که همان شاخهٔ تیم الله بن ثعلبة بن عمرو بن خَزْرَج بن حارثة بن ثعلبة بن عمرو بن عامراند
و از تیرهٔ مازن بن نجاراند

أم عمارة

نامش نسبیة و دختر کعب بن عمرو بن عوف بن مبدول بن عمرو بن غنم از خاندان مازن پسر نجار است. مادرش رباب دختر عبدالله بن حبیب بن زید بن ثعلبة بن زید منات بن حبیب بن عبد حارثة بن عَضْب بن چشم بن خزرج است. ام عبدالله خواهر تنی عبدالله بن کعب است که در جنگ بدر شرکت کرده است و خواهر پدری و مادری ابولیلی عبدالرحمان بن کعب است که یکی از بسیار گریه کنندگان بوده است، زید بن عاصم بن عمرو بن عوف بن مبدول بن عمرو بن غنم بن مازن بن نجار با ام عمارة ازدواج کرد که برای او دو پسر به نامهای عبدالله و حبیب آورد که هر دو با پیامبر (ص) مصاحبت داشته‌اند. سپس غزیه پسر عمرو بن

عطية بن خنساء بن مبدول بن عمرو بن غنم بن مازن بن نجار با او ازدواج کرد که برای او تمیم و خوله را زاید. ام عماره مسلمان شده و در شبی که بیعت عقبه صورت گرفته است او نیز حاضر بوده و با رسول خدا بیعت کرده است. ام عماره در جنگ احد و صلح حدیبیه و جنگهای خیبر و حنین و نیز در عمره قضا شده‌یی که پیامبر انجام دادند حضور داشته است و پس از آن حضرت در جنگ یمامه شرکت کرده و دستش جدا شده است. او چند حدیث از پیامبر شنیده است.

واقدی، از یعقوب بن محمد، از عبدالرحمان بن عبدالله بن عبدالرحمان بن ابی صعصعه ما را خبر داد که می‌گفته است * ام عماره خود نقل می‌کرد که در شب پیمان بستن انصار و بیعت کردن ایشان در عقبه حضور داشتم و همان شب همراه آنان با رسول خدا (ص) بیعت کردم.

واقدی می‌گوید، ام عماره دختر کعب همراه شوهر خود غزیه بن عمرو و دو پسرش در جنگ احد شرکت کرد او در آغاز مشک آبی با خود برد که به زخمی‌ها آب بدهد ولی به جنگ پرداخت و بسیار پسندیده پایداری کرد و دوازده زخم شمشیر و نیزه برداشت. ام سعید دختر سعد بن ربیع می‌گوید پیش ام عماره رفتم و گفتم داستان خود را در جنگ احد برایم بگو، گفت آغاز روز درحالی که مشک آبی همراه داشتم به احد رفتم که ببینم مردم چه می‌کنند، هنگامی که به حضور پیامبر رسیدم میان یاران خود بود و زش باد و پیروزی به سود مسلمانان بود، ولی همینکه مسلمانان گریختند من خود را کنار رسول خدا رساندم و عهده‌دار جنگ شدم و گاه با شمشیر از آن حضرت دفاع می‌کردم و گاه با تیر و کمان تا آنکه زخمی شدم. ام سعید می‌گوید بر دوش او نشان زخمی ژرف دیدم که بخشی را گود و تو خالی کرده بود، پرسیدم این زخم را چه کسی بر تو زد؟ گفت در همان حال که مردم پشت به رسول خدا کرده بودند و می‌گریختند این قمیئه پیش آمد و فریاد می‌کشید محمد را به من نشان دهید که اگر او جان به سلامت برد من جان به سلامت نبرم. مصعب بن عمیر و تنی چند که من هم از ایشان بودم بر او حمله بردیم، در آن هنگام این ضربه را بر من زد. من هم در برابر این ضربه چند ضربه بر او زدم ولی آن دشمن خدا دوزره پوشیده بود.

ضمرة پسر سعید مازنی از گفته مادر بزرگش که او هم برای آب رساندن در جنگ احد شرکت کرده بود است نقل می‌کرد که می‌گفته است * شنیدم پیامبر (ص) در جنگ احد

می فرمود «همانا که مقام و ایستادگی نسبیبه امروز بهتر از مقام و ایستادگی فلانی و فلانی بود». پیامبر (ص) او را می دید درحالی که چادر و جامه خویش را استوار بر کمر خود بسته بود بسیار استوار جنگ می کرد تا آنکه سیزده زخم برداشت. مادر بزرگم می گفت خود دیدم که ابن قمیثه شمشیری بر دوش ام عماره زد که بزرگترین زخم او بود و یک سال آن را مداوا می کرد. گوید و چون جارچی رسول خدا (ص) برای رفتن به حمراءالاسد مردم را فراخواند، ام عماره جامه خود را استوار کرد ولی از بسیاری خونریزی نتوانست حرکت کند، ما آن شب را به زخم بندی زخمیان سرگرم بودیم و بدانگونه شب را به صبح آوردیم، هنگامی که پیامبر (ص) از حمراءالاسد بازگشت پیش از آن که به خانه خود برود عبدالله بن کعب مازنی را به احوال پرسی نسبیبه فرستاد و از خبر سلامتی او شاد شد.

محمد بن عمر واقدی، از عبدالجبار بن عمارة، از عمارة بن غزیه ما را خبر داد که می گفته است * ام عماره می گفت چنان بود که مردم از گرد رسول خدا پراکنده شدند و آن حضرت فقط میان چندتن که شمارشان به ده نمی رسید باقی ماند. من و شوهر و دو پسر من پیش روی پیامبر (ص) جنگ می کردیم، مردم همچنان در حال فرار از کنار رسول خدا می گذشتند. پیامبر ملاحظه فرمود که من سپر ندارم در همان حال مردی را دید که سپر همراه داشت و می گریخت. به او فرمود سپرت را برای کسانی که جنگ می کنند ببنداز. او سپر خود را انداخت من آن را برداشتم و با آن به دفاع از رسول خدا پرداختم، و هرچه بر سر ما آمد از دست سواران بود و اگر آنان هم پیاده می بودند به خواست خدا از عهده ایشان برمی آمدیم. در همان حال سواری پیش آمد و ضربتی به من زد که آن را با سپر رد کردم و شمشیرش کارگر نیفتاد او پشت کرد و من با شمشیر اسب او را پی زدم و آن سوار بر پشت افتاد. پیامبر (ص) خطاب به پسر من فریاد کشیدند که ای پسر ام عمارة مادرت را دریاب. پسر من به یاری من شتافت و دشمن را کشتم.

محمد بن عمر واقدی ما را خبر داد و گفت ابوبکر بن عبدالله بن ابی سبرة از عمرو بن یحیی از مادرش از عبدالله بن زید - پسر دیگر ام عمارة - برای من نقل کرد که می گفته است * در جنگ احد از ناحیه بازوی چپ زخمی شدم، مردی به تناوری درخت خرما مرا زخمی کرد و بدن توجه به من رفت، خونریزی بند نمی آمد، پیامبر فرمودند زخمت را ببند، مادرم پیش آمد او پارچه های آماده بی در میان خود داشت که برای زخم بندی آماده کرده بود، مادرم درحالی که پیامبر (ص) ایستاده بودند و مرا می نگریستند زخم مرا بست و

گفت پسرکم! برخیز و جنگ کن، پیامبر فرمودند ای ام عماره! چه کسی تاب و توان تو را دارد. ام عماره می‌گوید در این هنگام مردی که پسرم را زخمی کرده بود جلو آمد، پیامبر فرمودند این ضارب پسر تو است، من آهنگ او کردم و بر ساق پایش شمشیر زدم که به زانو درآمد، گوید پیامبر (ص) چنان لبخندی زد که دندانهایش آشکار شد و فرمود ای ام عماره! انتقام خود را گرفتی، سپس چند نفری بر آن مرد حمله بردیم و سلاح بر او نهادیم و او را کشتیم. پیامبر فرمودند سپاس خداوند را که تو را پیروزی داد و چشمت را به مرگ دشمنت روشن فرمود و چنان تقدیر^۱ کرد که انتقام خونت را به چشم خود ببینی.

محمد بن عمر واقدی، از ابوبکر بن عبدالله بن ابی سبرة از عبدالرحمان بن عبدالله بن ابی صعصعة، از حارث بن عبدالله ما را خبر داد که می‌گفته است * از عبدالله بن زید بن عاصم شنیدم که می‌گفت همراه رسول خدا (ص) در جنگ احد شرکت کردم. همینکه مردم از گرد آن حضرت پراکنده شدند خود را همراه مادرم نزدیک آن حضرت رساندیم و به دفاع پرداختیم. رسول خدا پرسیدند پسر ام عماره هستی؟ گفتم آری. فرمود سنگ بینداز من برابر ایشان سنگی به سوی یکی از مشرکان انداختم که سوار بر اسب بود، سنگ به چشم اسب خورد، اسب رم کرد و سرانجام اسب و سوارش بر زمین افتادند. من چندان سنگ بر او زدم که تلی از سنگ بر جسد او جمع شد. پیامبر می‌نگریست و لبخند می‌زد، رسول خدا ناگاه متوجه زخمی سخت بر شانه مادرم شد و فرمود مادرت، مادرت را دریاب! زخمش را ببند خداوند به خانواده شما خیر و برکت دهد پایداری و رتبه مادرت بهتر از فلان و بهمان است و مقام و مرتبه ناپدیری تو بهتر از فلان و بهمان است خداوند خانواده شما را رحمت فرماید^۲ مادرم گفت ای رسول خدا! دعا کنید که ما در بهشت از دوستان شما باشیم. حضرت ختمی مرتبت عرضه داشتند پروردگارا ایشان را در بهشت از دوستان من قرار بده. ام عماره گفت از این پس هرچه از دنیا بر سرم آید مهم نخواهد بود.

محمد بن عمر واقدی، از یعقوب بن محمد از موسی بن ضمرة بن سعید از پدرش ما را خبر داد که می‌گفته است * برای عمر بن خطاب چند گلیم پشمی آوردند که در آن میان یکی پهن و گسترده بود، یکی از حاضران گفت این گلیم - پارچه پشمی خطدار - گران است و چنین و چنان می‌ارزد، مناسب است آن را برای صفیه دختر ابو عبید که به تازگی با

۱. این روایات همگی در مغازی واقدی آمده است. به صص ۱۹۶-۱۹۴ ترجمه مغازی مراجعه فرمایید.

۲. در مغازی آمده است که مقام خودت هم از فلان و بهمان برتر است.

عبدالله بن عمر ازدواج کرده است بفرستی. عمر گفت آن را برای کسی می فرستم که سزاوارتر از صفیه است. این را برای ام عماره نسبیه می فرستم که خود شنیدم پیامبر (ص) به روز جنگ احد می فرمود «به هر سو که می نگریم ام عماره را می دیدم که برگرد من جنگ و از من دفاع می کند.»

محمد بن عمر واقدی، از معاذ بن محمد بن عمرو بن محسن نجّاری، از خبیب بن عبدالرحمان بن خبیب بن یساف از لیلی دختر سعد از ام عماره نسبیه دختر کعب ما را خبر داد که می گفته است * رسول خدا برای دیدار با من آمد، برای آن حضرت نان و شوربا بردم از آن خورد و فرمود خودت هم بخور. عرض کردم روزه دارم، فرمود «هرگاه در حضور شخص روزه دار خوراک خورده می شود فرشتگان بر او درود می فرستند تا هنگامی که از خوراک آسوده شوند.»

وکیع بن جراح از شعبه از خبیب بن زید انصاری از بانویی به نام لیلی از ام عماره ما را خبر داد که می گفته است * پیامبر (ص) به خانه ما آمدند برای ایشان غذا بردیم یکی از حاضران روزه بود، پیامبر فرمودند هرگاه در حضور روزه دار خوراک خورده می شود فرشتگان بر او درود می فرستند.

ابوداود سلیمان طیالسی از شعبه از خبیب بن زید ما را خبر داد که می گفته است * لیلی از گفته مادر بزرگش ام عماره انصاری که از خاندان نجّار است نقل می کرد که می گفته است به حضور پیامبر (ص) رفته و شنیده است که می فرماید «تا هنگامی که دیگران از خوراک آسوده و سیر شوند فرشتگان بر روزه دار درود می فرستند.»

محمد بن عمر واقدی از منذر بن سعید وابسته خاندان زبیر از محمد بن یحیی بن حبان ما را خبر داد که می گفته است * ام عماره در جنگ احد دوازده زخم برداشت، در جنگ یمامه دستش جدا شد و فزون بر آن یازده زخم برداشت، و چون به مدینه برگشت ابوبکر را که در آن هنگام خلیفه بود می دیدند که برای احوال پرسی به خانه او آمد و شد می کرد.

گوید، ام عماره سه بار ازدواج کرده است و از هر سه شوهر خود فرزند داشته است، نخست با غزیه پسر عمرو مازنی که از او پسری به نام تمیم داشته است، دو دیگر با زید بن عاصم بن کعب مازنی که از او پسری به نام خبیب داشته و او را مسیلمه کذاب پاره پاره کرده است پسر دیگری هم به نام عبدالله بن زید داشته که در واقعه حره کشته شده است. شوهر سوم او نسبیه است که فرزندانش مرده اند و نسلی از او برجای نمانده است.

فاطمه

دختر منقذ بن عمرو بن مالک بن خنساء بن مبذول بن عمرو بن غنم بن مازن بن نجّار است، مادرش کنیزی است، او را داود بن ابی داود عمیر بن عامر بن مالک بن خنساء بن مبذول به همسری گرفت و فاطمه برای او فرزند آورد، او مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

زینب

دختر حباب بن حارث بن عمرو بن عوف بن مبذول بن عمرو بن غنم بن مازن بن نجّار، که او را قیس بن عمرو بن سهل بن ثعلبة بن حارث بن زید بن ثعلبة بن غنم بن مازن بن نجّار به همسری گرفت، و زینب برای او سعید بن قیس را آورد، زینب مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

جمیله

دختر ابو صعصعه است. نام اصلی ابو صعصعه عمرو و پسر زید بن عوف بن مبذول بن عمرو بن غنم بن مازن بن نجّار است، مادر جمیله انیسه دختر عاصم بن عمرو بن عوف بن مبذول بن عمرو بن غنم بن مازن بن نجّار است. جمیله را عبادة بن صامت بن قیس بن اصرم بن فهر بن ثعلبة بن غنم بن عوف بن خزرج به همسری گرفت که برای او ولید بن عبادة را آورد، سپس ربیع بن سراقه بن عمرو بن زید بن عبدة بن عامر بن عدی بن کعب بن خزرج بن حارث بن خزرج او را به همسری گرفت که برای او عبدالله و محمد و بثینه را آورد، پس از او خلدة بن ابی خالد بن قیس بن خالد بن مخلد بن عامر بن زریق از قبيلة خزرج او را به همسری گرفت، جمیله مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

نائلة

دختر عبید بن حر بن عمرو بن جعد بن عوف بن مبدول بن عمرو بن غنم بن مازن بن نجار است. مادرش رُغیبة دختر اوس بن خالد بن جعد بن عوف بن مبدول بن عمرو بن غنم بن مازن بن نجار است.

معمّر پسر حزم بن زید بن لوذان بن عمرو بن عبد بن عوف بن غنم بن مالک بن نجار با نائلة ازدواج کرد و برای او عبدالرحمان را آورد. نائلة مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

أثیلة

دختر حارث بن ثعلبة بن صخر بن حرام بن امیة بن عامر بن مازن بن نجار، مادرش فاطمه دختر زید منات بن عمرو بن مازن از خاندان غسان است. اثیله مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

شقیقه

دختر مالک بن قیس بن محرث بن حارث بن ثعلبة بن مازن بن نجار است. مادرش سُهِیمة دختر عُویمر بن اشقر بن خنساء بن مبدول بن عمرو بن غنم بن نجار است. او را حارث پسر سراقه بن حارث بن عدی بن مالک بن عامر بن غنم بن عدی بن نجار به همسری گرفت که برای او عبدالله و أم عبید فرزندان حارث را آورد، شقیقه مسلمان شده و بیعت کرده است.

کبشة

دختر مالک بن قیس بن محرث بن حارث بن ثعلبة بن مازن، خواهر پدري و مادري شقیقه است. ثعلبة بن عمرو بن محصن بن عمرو بن عتیک بن عمرو بن مبدول بن مالک بن نجار با

کبشه ازدواج کرد. پس از او حباب بن حارث بن عوف بن مبذول بن عمرو بن غنم بن مازن بن نجار با کبشه ازدواج کرد که برای او دختری به نام زینب آورد که او هم با رسول خدا بیعت کرده است. کبشه هم مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

شموس

خواهر پدر و مادری کبشه است. او مسلمان شده و با پیامبر بیعت کرده است.

ام سلیط

او همان ام قیس دختر عبید بن زیاد بن ثعلبة بن خنساء بن مبذول بن عمرو بن غنم بن مازن بن نجار است. مادرش ام عبدالله دختر شبل بن حارث بن عوف از قبیله سکاسک است. ابوسلیط بن ابی حارثه که همان عمرو بن قیس بن مالک بن عدی بن نجار است با ام سلیط ازدواج کرد که برای او سلیط و فاطمه را زایید. ام سلیط مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است و در جنگهای خیبر و حنین هم شرکت داشته است.

از بانوان خاندان عدی بن نجار

نوار

دختر مالک بن صرمة بن مالک بن عدی بن عامر بن غنم بن عدی بن نجار است. مادرش سلمی دختر عامر بن مالک بن عدی بن عامر بن غنم بن عدی بن نجار است. ثابت بن ضحاک بن زید بن لوذان بن عمرو بن عبد بن عوف بن غنم بن مالک بن نجار با نوار ازدواج کرد که برای او زید و یزید دو پسر ثابت را زایید، سپس عمارة بن حزم بن زید بن لوذان بن عمرو بن عبد بن عوف بن غنم بن مالک بن نجار او را به همسری گرفت که برای او پسری به

نام مالک آورد ولی در کودکی درگذشت. نوار مسلمان شده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

محمد بن عمر واقدی، از افلح بن حمید، از پدرش از خود نوار که مادر زید بن ثابت است ما را خبر داد که می‌گفته است * هنگامی که به زید باردار بودم و پیش از آنکه او را بزایم بر کعبه پوششهایی از خز سبز و زرد و پارچه‌های ضخیم و پرده‌هایی که بافت خود اعراب بود و پارچه‌های موین دیدم.

محمد بن عمر واقدی، از معاذ بن محمد، از یحیی بن عبدالله بن عبدالرحمان بن سعد بن زراره از گفته کسی که خود از نوار مادر زید بن ثابت شنیده بود برای ما نقل کرد که می‌گفته است * خانه من بلندترین خانه در کنار مسجد مدینه بود، بلال از همان آغاز که شروع به اذان گفتن کرد بر پشت بام خانه من اذان می‌گفت، تا آن گاه که رسول خدا مسجد را ساخت و از آن پس بر بام مسجد که آن جا سکویی ساخته بودند اذان می‌گفت^۱.

عمرو بن هیشم از گفته مسعودی ما را خبر داد که می‌گفته است * ثابت بن عبید چنین می‌پنداشت که زید بن ثابت بر جنازه مادر خویش چهار تکبیر گفت.

أم عبید

دختر سراقه بن حارث بن عدی بن مالک بن عدی بن عامر بن غنم بن عدی بن نجار، او خواهر پدری و مادری حارثه بن سراقه است که در جنگ بدر شرکت کرده و شهید شده است. مادرشان ام حارثه ربیع دختر نصر بن ضمضم بن زید بن حرام بن جندب بن عامر بن غنم بن عدی بن نجار است. ام عبید را نخست رافع پسر زید بن عدی بن قیس بن قطن بن خداهش بن جندب بن عامر بن غنم بن عدی بن نجار به همسری گرفت و پس از او تمیم بن غریه بن عمرو بن عطیه بن خنساء بن مبدول بن عمرو بن غنم بن مازن بن نجار با او ازدواج کرد. ام عبید خود و مادرش مسلمان شده‌اند و با رسول خدا بیعت کرده است.

۱. از لحاظ بررسی تاریخ معماری مناره‌ها قابل دقت است که ظاهراً نخستین مناره است.

اُنيسة

دختر عمرو که همان ابو خارجه و پسر قيس بن مالک بن عدی بن عامر بن غنم بن عدی بن نجار است، اُنيسة خواهر پدر و مادری ابوسليط اسيرة بن عمرو است که در جنگ بدر شرکت کرده است. مادرشان آمنه دختر اوس بن عجرة از خاندان بليّ است که هم پيمان خاندان عوف بن خزرج اند، اُنيسة را نعمان بن عامر به سواد بن ظفر از قبيلة اوس به همسری گرفته است و اُنيسة برای او پسری به نام قتاده آورده که در جنگ بدر شرکت کرده است و دختری به نام ام سهل، سپس مالک بن سنان بن عبید بن ثعلبة بن عبید بن عبید بن اَبَجْر او را به همسری گرفته است و این اَبَجْر همان خدره بن عوف بن حارث بن خزرج است. اُنيسة برای مالک ابوسعید خُدري و فريعه را زاييده است. اُنيسة مسلمان شده و با رسول خدا بيعت کرده است.

ام سهل

خواهر پدری و مادری اُنيسة است. او را محرز بن عامر بن مالک بن عدی بن عامر بن غنم بن عدی بن نجار به همسری گرفته است. ام سهل مسلمان شده و با پیامبر بيعت کرده است.

ام منذر

دختر قيس بن عمرو بن عبید بن مالک بن عدی بن عامر بن غنم بن عدی بن نجار، او خواهر پدری و مادری سليط بن قيس است که در جنگ بدر حاضر بوده و در جنگ پُل ابو عبید شهيد شده است. مادرشان رغیبة دختر زرارة بن عدس بن عبید بن ثعلبة بن غنم بن مالک بن نجار است. ام منذر را قيس بن صعصعة بن وهب بن عدی بن مالک بن عدی بن غنم بن عدی بن نجار به همسری گرفته است که برای او منذر را زاييده است. ام منذر مسلمان شده و با پیامبر (ص) بيعت و از ایشان روایت کرده است.

یحیی بن عباد از فليح از ایوب بن عبدالرحمان از یعقوب بن ابی یعقوب، از ام منذر

دختر قیس عدوی که یکی از خاله‌های حضرت ختمی مرتبت است ما را خبر داد که می‌گفته است * رسول خدا (ص) در حالی که علی (ع) همراهش بود به خانه ما آمدند، در آن هنگام علی از بیماری برخاسته بود و دوره نقاهت را می‌گذراند. ما خوشه‌های آویخته خرما که هنوز کاملاً رسیده نشده بود داشتیم^۱ پیامبر (ص) شروع به خوردن از آن کرد و علی هم همراه ایشان می‌خورد، ام منذر می‌گوید پیامبر به علی فرمودند، دست نگه دار و مخور که دوره نقاهت را می‌گذرانی. علی بر زمین نشست و پیامبر (ص) همچنان خرما می‌خورد. من آشی از جو و چغندر فراهم آوردم و چون به حضور پیامبر آوردم به علی فرمود، از این بخور که برای تو مناسب است.

أم سلیم

دختر قیس بن عمرو بن عبید بن مالک بن عدی بن عامر بن غنم بن عدی بن نجار. محمد بن عمر واقدی می‌گوید که ام سلیم مسلمان شده و با رسول خدا بیعت کرده است.

عمیرة

دختر قیس، خواهر ام سلیم است. واقدی می‌گوید مسلمان شده و با پیامبر بیعت کرده است.

ثبیتة

دختر سلیط بن قیس بن عمرو بن عبید بن مالک بن عدی بن عامر بن غنم بن عدی بن نجار، مادرش سُخَیْلَه دختر صَمَّة بن عمرو بن عبید بن عمرو بن مبدول بن مالک بن نجار است. او را عبدالله پسر صعصعة بن وهب بن عدی بن مالک بن عدی بن عامر بن غنم بن عدی بن نجار به همسری گرفت که برای او عبدالرحمان و سالمه و میمونه را آورد. ثبیتة اسلام آورده و با پیامبر (ص) بیعت کرده است.

۱. با توجه به توضیح ابن اثیر در نهاییه که همین حدیث را آورده است ترجمه شد به ذیل کلمه ذول مراجعه فرمایید.